

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของ
พนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

อิสราภรณ์ ศรีทะนุ
พิมพ์ชนก เฟื่องสัทธรรม

โครงการวิจัยเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ปีการศึกษา 2563

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของ

พนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

อิสราภรณ์ ศรีทะนุ

พิมพ์ชนก

เฟื่องสัทธรรม

โครงงานวิจัยเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ปีการศึกษา 2563

หัวข้อโครงการ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติก
ของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

โดย นางสาว อิศราภรณ์ ศรีทะนุ
 นางสาว พิมพ์ชนก เฟื่องสัทธรรม

ระดับการศึกษา วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ปีการศึกษา 2563

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา อนุมัติโครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉลิลดา เนียมมณี)

หัวหน้าสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสอบโครงการ

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ศิวพันธุ์ ชูอินทร์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพบุลย์ แจ่มพงศ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิธินาถ เจริญโกคราช)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา” สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ได้ เนื่องจากการได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งนี้ผู้จัดทำโครงการวิจัย ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพบุลย์ แจ่มพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัย ที่ให้ คำปรึกษาและคำแนะนำตลอดทั้งให้การสนับสนุนในการดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ศิวพันธุ์ ชูอินทร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิธินาถ เจริญโกคราช ที่ กรุณาสละเวลาเข้าฟังผลการดำเนินการวิจัยและให้คำปรึกษาแนะนำเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ศิวพันธุ์ ชูอินทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉลิลดา เนียมมณี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิธินาถ เจริญโกคราช อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม ที่ได้ให้ คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

สุดท้ายขอขอบคุณพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาทุกคนที่กรุณาใน ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และแสดงความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบาย การลดการใช้ถุงพลาสติก ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ผู้จัดทำ

กันยายน 2563

หัวข้อโครงการ	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของ พนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
โดย	อิสราภรณ์ ศรีทะนุ พิมพ์ชนก เฟื่องสัทธรรม
ระดับการศึกษา	วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาดมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาจำแนกตามเพศ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาทั้งหมดจำนวน 54 คน ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.52 อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการลดใช้ถุงพลาสติก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.25 อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามการลดการใช้ถุงพลาสติก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.98 อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.49 อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาถุงพลาสติก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.10 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการลดการใช้ถุงพลาสติก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.77 อยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาดจำแนกตามเพศ พบว่าพนักงานรักษาความสะอาดเพศหญิงและเพศชายมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติก ไม่แตกต่างกันทางสถิติ [Sig. เท่ากับ 0.574 > α (0.05)] เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, นโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติก, พนักงานรักษาความสะอาด, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมุติฐานของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์	4
ข้อจำกัดของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
แผนการดำเนินงานวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ขยะและขยะพลาสติก	6
นโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติก	16
แนวคิดการมีส่วนร่วม	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	34
ประชากร	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
การสร้างเครื่องมือ	34
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	35
การเก็บข้อมูล	36
วิเคราะห์ข้อมูล	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	38
ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล	38
ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของ พนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	41
ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตาม นโยบายลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาดเมื่อจำแนกตามเพศ	47
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	52
วิธีการดำเนินงานวิจัย	52
สรุปผลการวิจัย	53
ข้อเสนอแนะ	54
เอกสารอ้างอิง	55
ภาคผนวก	57
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	58
ภาคผนวก ข แบบประเมินความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC)	64
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของ แบบสอบถามและผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม	69
ภาคผนวก ง ผลการหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมปสิทธิ์แอลฟาครอนบาค	75
ภาคผนวก จ ภาพกิจกรรมการดำเนินงานวิจัย	77

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	แผนการดำเนินงานวิจัย	5
4.1	ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	38
4.2	ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	38
4.3	ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	39
4.4	ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามศาสนา	39
4.5	ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม	40
4.6	รายได้/วันของผู้ตอบแบบสอบถาม	40
4.7	ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติก ของพนักงานรักษาความสะอาด ด้านการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา ถุงพลาสติก	42
4.8	ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติก ของพนักงานรักษาความสะอาด ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการลด การใช้ถุงพลาสติก	43
4.9	ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติก ของพนักงานรักษาความสะอาด ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการลด การใช้ถุงพลาสติก	44
4.10	ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติก ของพนักงานรักษาความสะอาด ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์ จากการลดการใช้ถุงพลาสติก	45
4.11	ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติก ของพนักงานรักษาความสะอาด ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามการลด การใช้ถุงพลาสติก	46
4.12	สรุประดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด	47
4.13	ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติก ของพนักงานรักษาความสะอาด ด้านการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด เมื่อจำแนกตามเพศ	48

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.14	ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของ พนักงานรักษาความสะอาด ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการลดการใช้ ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด เมื่อจำแนกตามเพศ	48
4.15	ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของ พนักงานรักษาความสะอาด ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการลดการใช้ ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด เมื่อจำแนกตามเพศ	49
4.16	ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของ พนักงานรักษาความสะอาด ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการ ลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด เมื่อจำแนกตามเพศ	49
1.17	ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของ พนักงานรักษาความสะอาด ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามการลดการใช้ ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด เมื่อจำแนกตามเพศ	50
4.18	สรุปผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด เมื่อจำแนกตามเพศ	51

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวคิดของ โคเฮน และอัฟฮอฟ	21
จ-1	นำแบบสอบถามไปสอบถามพนักงานรักษาความสะอาด	78
จ-2	ชี้แจงรายละเอียดแบบสอบถาม	78
จ-3	พนักงานรักษาความสะอาด ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม	79
จ-4	พนักงานรักษาความสะอาด ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม	79
จ-5	พนักงานรักษาความสะอาด ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม	80
จ-6	พนักงานรักษาความสะอาด ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม	80

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันขยะหรือสิ่งที่ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อนนั้นก็คือ ถุงพลาสติกซึ่งก็เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายอย่างมากในเมืองใหญ่หรือชุมชนในชนบท เพราะช่วยอำนวยความสะดวกสบายในการซื้อสินค้าตามห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ และร้านค้าชุมชน รวมทั้งใช้ใส่อาหารและเครื่องดื่มถุงพลาสติกเป็นของใช้ที่มีอายุการใช้งานสั้นพร้อมเป็นขยะทันทีหลังการใช้ โดยข้อมูลจากกรมควบคุมมลพิษ พบว่ามีขยะพลาสติก และโฟม 2.7 ล้านตัน หรือเฉลี่ย 7,000 ตัน/วัน ในจำนวนนี้เป็นถุงพลาสติกถึงร้อยละ 80 หรือ 5,300 ตัน/วัน และถุงพลาสติกเป็นบรรจุภัณฑ์ที่ใช้เวลาในการย่อยสลายยาวนานมากประมาณ 450 ปี ซึ่งประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 6 ของโลก ที่ปล่อยขยะพลาสติกลงมหาสมุทร โดยหากมนุษย์มีพฤติกรรมมักง่ายทิ้งขยะไม่เป็นที่ เป็นทาง โดยเฉพาะการทิ้งลงแหล่งน้ำสาธารณะ เป็นเหตุให้มีขยะเกลื่อนกลาดในแม่น้ำ ลำคลอง และเป็นสาเหตุของการเกิดน้ำท่วมขังเนื่องจากการอุดตันท่อระบายน้ำ ซึ่งขยะในแม่น้ำ ลำคลอง เมื่อไหลลงสู่ทะเล เป็นสาเหตุให้สัตว์ทะเลและนก ตายเป็นจำนวนมากจากการกินเศษขยะพลาสติกเข้าไป นอกจากนี้ยังมีสัตว์บกอีกจำนวนมากที่ตาย เนื่องจากกินอาหารพร้อมถุงพลาสติกที่ทิ้งตามกองขยะทั่วไป อีกทั้งเนื่องจากเม็ดพลาสติกทำจากปิโตรเลียม ตลอดกระบวนการผลิตและการกำจัดก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจก อันเป็นสาเหตุหนึ่งของภาวะโลกร้อน (กรมควบคุมมลพิษ, 2560)

ประเทศไทยมีการใช้พลาสติกในชีวิตประจำวันกันมาก อาทิถุงพลาสติกที่ใส่ผักผลไม้อาหาร ตลอดจนสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ทั้งนี้เมื่อมีการใช้พลาสติกจำนวนมาก จึงส่งผลทำให้เกิดขยะพลาสติกที่ใช้แล้วทิ้งเป็นจำนวนมากเช่นกัน ปัญหาขยะพลาสติกจึงนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทย โดยในแต่ละปีประเทศไทยมีการผลิตและใช้ถุงพลาสติกกว่า 45,000 ล้านใบ ในปีพ.ศ.2560 (คณะอนุกรรมการบริหารจัดการขยะพลาสติก กรมควบคุมมลพิษ, 2561) ปริมาณขยะพลาสติกประเภทถุงพลาสติกหิ้วอยู่ที่ 517,054 ตัน (คณะอนุกรรมการบริหารจัดการขยะพลาสติก กรมควบคุมมลพิษ, 2561) แก้วน้ำพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว 241,233 ตัน หลอดพลาสติก 3,873 ตัน กล่องโฟมบรรจุอาหาร 29,248 ตัน (คณะอนุกรรมการบริหารจัดการขยะพลาสติก กรมควบคุมมลพิษ, 2561)

ในปัจจุบันมีถุงผ้าหลากหลายรูปแบบออกมาวางขายกันให้ได้เลือกซื้อมากมายหลังจากที่ถุง I'm not a plastic bag ของดีไซเนอร์ชาวอังกฤษ Anya Shindmarch ได้ถูกออกแบบและออกมาวางขายกันอย่างมากมาย สำหรับกระแสดูถุงผ้าในประเทศไทยตามศูนย์การค้าใหญ่ๆพากันหันมาณรงค์ใช้ถุงผ้ากัน เช่น

ถุง Green Please ของเครือเดอะมอลล์ สยามพารากอน เอ็มโพเรียม การรณรงค์ให้ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติกไม่ใช่เรื่องแปลกใหม่อะไรเนื่องจากข้อมูลที่มีการสำรวจไว้จะเห็นประเด็นบางอย่างที่น่าสนใจและน่าตกใจคือข้อมูลจากเว็บไซต์ www.plasticbageconomics.com ระบุว่าทุกวันนี้โลกที่เราอาศัยอยู่ใช้พลาสติกกันในแต่ละปีทั่วโลกมีการใช้ถุงพลาสติกประมาณ 500,000 ล้าน 1 ล้านล้านใบ สำหรับประเทศไทยมีการใช้ถุงพลาสติก 20 ล้านตันต่อปี (บทเรียนนานาชาติ, 2555) เฉพาะแค่ขยะในกรุงเทพมหานครซึ่งมีมากถึง 8500 ตันต่อวัน (บทเรียนนานาชาติ, 2555) ขยะถุงพลาสติกถึงร้อยละ 21 หรือ 1800 ตันต่อวัน (บทเรียนนานาชาติ, 2555) ถ้าหากทุกคนในเมืองไทยหันมาใช้ถุงผ้าเพียงสัปดาห์ละ 1 วันจะช่วยลดการใช้ถุงพลาสติกได้มากกว่า 100 ล้านถุงต่อปี จะช่วยลดค่าใช้จ่ายการเก็บขยะ 650 ล้านบาทต่อปี (บทเรียนนานาชาติ, 2555) และสามารถลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้ 1 ล้านตันต่อปี นอกจากนี้ถุงพลาสติกหนึ่งใบต้องใช้เวลาย่อยสลายนานถึง 450 ปี (บทเรียนนานาชาติ, 2555)

จากปัญหาที่เกิดขึ้น หลายฝ่ายจึงเริ่มให้ความสำคัญโดยสมาคมผู้ค้าปลีกไทยได้รณรงค์ผ่านแคมเปญ "ลดให้ลดรับ" ที่ดำเนินการตั้งแต่วันที่ 4 ธันวาคม 2561 จนถึง 31 สิงหาคม 2562 สามารถลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วได้กว่า 2,000 ล้านใบ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563) ซึ่งก็มีการเพิ่มความเข้มข้นของแคมเปญมาโดยตลอด จนถึงแคมเปญ "Everyday Say No to Plastic Bags" ที่เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นมา ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 - 2564) ภาครัฐและเอกชนได้ร่วมมือกันดำเนินงานเพื่อลดและเลิกใช้พลาสติกประเภทที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง (single-use plastic) โดยห้างสรรพสินค้า และร้านสะดวกซื้อ 43 แห่งทั่วประเทศงดแจกถุงพลาสติกหูหิ้วประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง โดยตั้งเป้าที่จะยกเลิกการใช้พลาสติกประเภทครั้งเดียวทิ้งทั้ง 4 ชนิด ได้แก่ พลาสติกหูหิ้ว หลอดพลาสติก แก้วพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้ง และกล่องโฟม ให้หมดไปจากประเทศไทยภายในปี 2564

ถุงพลาสติกส่วนใหญ่ผลิตจากโพลีเอทิลีนที่ได้มาจากการกลั่นลำดับส่วนน้ำมันดิบ เพื่อแยกเอาสารประกอบไฮโดรคาร์บอนและผ่านกระบวนการแยกสลายจนได้เป็นสารประกอบขนาดเล็ก เช่น ก๊าซเอทิลีนและโพรพิลีน ซึ่งใช้เป็นสารตั้งต้นในการผลิตพลาสติกชนิดต่าง ๆ (Energy Research and Development Institute-Nakornping, 2011) ถุงพลาสติกมีทั้งชนิดเนื้อบางใสที่ผลิตจากโพลีเอทิลีนความหนาแน่นสูง ได้แก่ ถุงพลาสติกหูหิ้วที่ใช้ใส่ของ จากซูเปอร์มาร์เก็ตหรือร้านสะดวกซื้อ และชนิดหนาที่ผลิตจากโพลีเอทิลีนความหนาแน่นต่ำ ถุงพลาสติกชนิดเนื้อบางที่มีความหนาน้อยกว่า 0.03 มิลลิเมตร ที่ผลิตจากโพลีเอทิลีนความหนาแน่นสูงมักเป็นชนิดที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม เพราะจะถูกใช้เพียงครั้งเดียวและไม่สามารถนำไปรีไซเคิลได้ (Food Marketing Institute, 2008) ในประเทศต่าง ๆ พบว่ามีการใช้ถุงพลาสติกเป็นจำนวนมาก เช่น ประเทศออสเตรเลียมีการใช้ถุงพลาสติก 6,000 ล้านใบต่อปี และ 3,900 ล้านใบต่อปี ในปี พ.ศ. 2545 และ 2550 ตามลำดับ (Australian Department of Sustainability, Environment, Water, Population and Communities, 2012) ประเทศไอซ์แลนด์มี

การใช้ถุงพลาสติก 1,200 ล้านใบต่อปี และสาธารณรัฐประชาชนจีนใช้ถุงพลาสติกมากถึง 3,000 ล้านใบต่อวัน (Clean Up Australia, n.d.) ปัจจุบัน หลาย ๆ ประเทศทั่วโลกได้ให้ความสำคัญในการลดปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้ถุงพลาสติกจำนวนมาก โดยนำมาตรการทางนโยบายต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้

พนักงานรักษาความสะอาดเป็นตำแหน่งที่สำคัญอย่างหนึ่งในมหาวิทยาลัย ถึงแม้จะไม่ได้เป็นบุคลากรในมหาวิทยาลัยโดยตรงก็ตาม จึงสามารถกล่าวได้ว่า ถ้าหากขาดพนักงานทำความสะอาด ความสะอาดในมหาวิทยาลัยจะสะดุดทันทีเนื่องจากพนักงานรักษาความสะอาดเป็นผู้รับผิดชอบในการทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย

ดังนั้นผู้ทำวิจัยจึงมีแนวคิดในการดำเนินการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความสามารถในการมีส่วนร่วมของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- (2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาดมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาจำแนกตามเพศ

3. สมมุติฐานของการวิจัย

พนักงานรักษาความสะอาดที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการลดการใช้ถุงพลาสติกที่ไม่แตกต่างกัน

4. ขอบเขตของการวิจัย

(1) ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาการมีส่วนร่วมและการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาดประจำอาคาร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

(2) ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาพนักงานรักษาความสะอาดที่ปฏิบัติงาน ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ถนนอุทองนอก เขตดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร

(3) ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ คือ พนักงานรักษาความสะอาดใน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาจำนวนทั้งหมด 54 คน

(4) ขอบเขตด้านเวลา

ในการทำวิจัยใช้ระยะเวลา มกราคม 2563 - กันยายน 2563

(5) ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ คือ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ

ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ตัวแปรควบคุม คือ พนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

5. นิยามศัพท์

การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งการมีส่วนร่วมใน 5 ประเด็นที่สำคัญประกอบด้วย

- (1) การมีส่วนร่วมในการสำรวจ/วิเคราะห์ปัญหาถุงพลาสติก
- (2) การมีส่วนร่วมในวางแผนการลดการใช้ถุงพลาสติก
- (3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการปฏิบัติการลดการใช้ถุงพลาสติก
- (4) การมีส่วนร่วมในการติดตามผลการลดการใช้ถุงพลาสติก
- (5) การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์จากการลดการใช้ถุงพลาสติก

พนักงานรักษาความสะอาด หมายถึง “ แม่บ้านทำความสะอาดของบริษัทที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาจ้าง เพื่อทำหน้าที่ในการทำความสะอาดอาคารต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ”

6. ข้อจำกัดของการวิจัย

1. พนักงานรักษาความสะอาดมีจำนวนน้อย
2. พนักงานรักษาความสะอาดส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุทำให้มีการสื่อสารกันได้ไม่ละเอียด

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ได้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่มีต่อการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนหรือบริหารจัดการขยะที่เกิดจากถุงพลาสติกภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาให้ดียิ่งขึ้น

8. แผนการดำเนินงานวิจัย

การดำเนินงานตามโครงการศึกษาปฏิบัติตามนโยบายลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินงานดังแสดงไว้ในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 แผนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนการศึกษา	ระยะเวลาดำเนินการ									
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	
	63	63	63	63	63	63	63	63	63	
1. กำหนดหัวข้องานวิจัย										
2. ศึกษาข้อมูลระดับทุติยภูมิจากเอกสารต่าง ๆ										
3. กำหนดพื้นที่ในการเก็บตัวอย่าง										
4. กำหนดวัสดุและอุปกรณ์ที่ต้องทำการศึกษา										
5. ดำเนินการเก็บข้อมูล										
6. วิเคราะห์และสรุปผลการทดลอง										
7. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์										

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ผู้วิจัยได้รวบรวมเนื้อหาทางวรรณกรรมตลอดจนเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการลดการใช้พลาสติกแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- (1) ขยะและขยะพลาสติก
- (2) นโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติก
- (3) แนวคิดการมีส่วนร่วม
- (4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ขยะและขยะพลาสติก

1.1. ความหมายของขยะ

ขยะ หรือ มูลฝอย ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ให้คำนิยามว่าเศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร แก้ว มูลสัตว์ซากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน (พระราชบัญญัติการสาธารณสุข, 2535)

ขยะ หมายถึง สิ่งของเหลือทิ้งจากกระบวนการผลิตและอุปโภคซึ่งเสื่อมสภาพจนใช้การไม่ได้หรือไม่ต้องการใช้แล้ว บางชนิดเป็นของแข็งหรือกากของเสีย มีผลเสียต่อสุขภาพทางกายและจิตใจเนื่องจากความสกปรก เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคทำให้เกิดมลพิษและทัศนียภาพ (พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535)

ขยะ คือ สิ่งของหรือเศษวัสดุเหลือใช้ หรือสิ่งที่เราไม่ต้องการและต้องมีการกำจัดทิ้ง (องค์การบริหารส่วนตำบลลาดน้ำเค็ม, 2561)

1.2. พลาสติกและขยะพลาสติก

พลาสติก คือ สารประกอบพวกไฮโดรคาร์บอนที่มีน้ำหนักโมเลกุลสูง ประกอบด้วยโมเลกุลซ้ำ ๆ กันต่อกันเป็นโมเลกุลสายยาวๆ ประกอบด้วยธาตุสำคัญ คือ คาร์บอน, ไฮโดรเจน, และออกซิเจน นอกจากนี้อาจมีธาตุอื่น ๆ เป็นส่วนประกอบย่อย ซึ่งได้แก่ ไนโตรเจน, ฟลูออรีน, คลอรีน, และกำมะถัน เป็นต้น (ณิชา บุณสิงห์, 2559)

พลาสติก คือ สารที่สามารถทำให้เป็นรูปต่าง ๆ ได้ด้วยความร้อน พลาสติกเป็นพอลิเมอร์ ขนาดใหญ่ มวลโมเลกุลมากใช้เป็นวัสดุบรรจุภัณฑ์ (packaging material) มีสมบัติคือ เสถียร สลายตัวยาก มีมวลน้อย เบา เป็นฉนวนความร้อนและไฟฟ้าที่ดีส่วนมากอ่อนตัวและหลอมเหลวเมื่อได้รับความร้อน จึงเปลี่ยนเป็นรูปต่าง ๆ ได้ตามประสงค์ (พิมพ์เพ็ญ พรเฉลิมพงศ์ และนิธิยา รัตนพานนท์, 2560)

ขยะพลาสติก คือ พลาสติกที่ใช้แล้วถูกทิ้งเป็นขยะพลาสติกส่วนหนึ่งถูกนำกลับมาใช้อีก ในลักษณะที่แตกต่างกันและอีกส่วนหนึ่งถูกนำไปกำจัดทิ้ง โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การฝังกลบ การหลอม การรีไซเคิล (ณิชา บุณสิงห์, 2559)

1.3. กระบวนการผลิตถุงพลาสติก

กระบวนการผลิตมีขั้นตอนที่สำคัญดังนี้ (เฟอร์เทอร์แลนซ์ อินเตอร์เทรด, 2560)

(1) การเตรียมวัตถุดิบ เริ่มจากการนำเอาวัตถุดิบ ได้แก่ เม็ดพลาสติกชนิดต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของชนิดและปริมาณของถุงพลาสติกที่ต้องการมาผสมกับสีในอัตราส่วนที่เหมาะสม ถ้าต้องการถุงพลาสติกที่ไม่มีสี ก็ไม่ต้องผสมสี จากนั้นนำวัตถุดิบไปเทเข้าเครื่องเป่าถุง

(2) การเป่าถุง เครื่องเป่าถุงจะทำการหล่อเม็ดพลาสติกโดยใช้ความร้อนในแม่แบบรีด โดยที่เกลียวรีดจะรีดหมุนอัดเม็ดพลาสติกผ่านเข้าไปในส่วนให้ความร้อนซึ่งมีอุณหภูมิ 300 - 500 องศาฟาเรนไฮต์ เม็ดพลาสติกที่หลอมเหลวจะถูกอัดผ่านแม่แบบด้วยแรงอัด 500-600 ปอนด์ต่อตารางนิ้ว จากนั้นจะเป่าอากาศเข้าไปในช่องอากาศให้พลาสติกพองตัวตามขนาดที่ต้องการ ชิ้นงานที่ได้จะมีลักษณะเป็นหลอดพลาสติกขนาดใหญ่ ซึ่งจะถูกส่งผ่านลูกกลิ้งที่มีความเรียบสนทีกครั้งเพื่อรีดพลาสติกให้อยู่ในลักษณะแบน ตลอดจนป้องกันอากาศภายในไม่ให้ออกจากช่องพลาสติกได้ เพื่อให้อากาศที่อยู่ภายในมีปริมาณคงที่และจะได้ถุงพลาสติกขนาดเท่าเดิม ท้ายสุด ชิ้นงานที่ออกมาจะมีลักษณะแบนและมันวาวเพื่อการพิมพ์หรือตัดเย็บต่อไป

(3) การพาด้านข้างสำหรับถุงหิ้ว สำหรับถุงหิ้วชนิดพาด้านข้าง หลังจากที่ได้ขึ้นงานที่มีลักษณะเป็นหลอดพลาสติก ส่งผ่านลูกกลิ้งในครั้งแรกแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการพาด้านข้างโดยมีไม้ยันด้านข้างทั้งสองด้านไว้แล้วส่งชิ้นงานพลาสติกผ่านลูกกลิ้งอีกครั้งหนึ่งเพื่อเก็บไว้เป็นม้วนรอการพิมพ์หรือตัดเย็บต่อไป

(4) การหล่อน้ำเย็นสำหรับถุงร้อน ขั้นตอนนี้เป็นการผลิตถุงร้อนที่ใช้เม็ดพลาสติกโพลีโพรพิลีนเป็นวัตถุดิบ ซึ่งมีจุดหลอมละลายสูงกว่าเม็ดพลาสติกที่ใช้ในการผลิตถุงพลาสติกชนิดอื่น ชิ้นงานพลาสติกที่ได้จึงต้องผ่านการหล่อเย็นด้วยน้ำอีกครั้งหนึ่ง

(5) การพิมพ์ลายถุง หลังจากเครื่องเป่าทำการเป่าถุงพลาสติกออกมาเป็นม้วนแล้ว หากต้องการพิมพ์ลายถุงหรือยี่ห้อ ก็จะต้องทำการพิมพ์ถุงก่อนที่จะเข้าเครื่องตัดและเย็บถุง ม้วนพลาสติกจะถูกส่งผ่านแบบแม่พิมพ์ที่แกะเป็นลวดลายหรือยี่ห้อไว้ หากลวดลายหรือยี่ห้อนั้นมีหลายสี ก็จะต้องทำการพิมพ์ม้วนพลาสติกตามจำนวนสีที่ต้องการพิมพ์เป็นลำดับไป

(6) การตัดและเย็บถุง ขั้นตอนนี้ทำโดยเครื่องตัดและเย็บถุง ซึ่งทำการตัดและเย็บถุงเสร็จภายในกระบวนการเดียวกัน ม้วนพลาสติกจะถูกส่งผ่านเข้าเครื่องเย็บด้วยความร้อนรีด จากนั้นจะผ่านเข้าไปเข้าขั้นตอนการตัดเพื่อให้ได้ขนาดและความยาวตามที่ต้องการ

(7) การตัดปากถุง ถุงพลาสติกชนิดหูหิ้วที่ผ่านการเย็บเรียบร้อยแล้วจะถูกนำมาเข้าเครื่องตัดปากถุงเพื่อทำหูหิ้ว

(8) การบรรจุหีบห่อ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการผลิตเพื่อรอการขนส่งและจำหน่าย

1.4. ประเภทของถุงพลาสติก

พลาสติกถูกออกแบบให้มีคุณสมบัติตามการใช้งานที่หลากหลายโดยสามารถแบ่งประเภทของถุงพลาสติกได้ดังนี้ (กรมควบคุมมลพิษ, 2562)

(1) ถุงพลาสติก Polyethylene (PE) มีคุณสมบัติ เป็นฉนวนไฟฟ้าที่ดี มีความเหนียวและทนทานต่อแรงดึงปานกลาง ฉีกขาดยาก พวกที่มีความหนาแน่นต่ำจะใสมากแต่จะขุ่นเมื่อความหนาแน่นสูงป้องกันความชื้นไม่ให้ผ่านเข้าออกได้ แต่ให้อากาศและก๊าซต่าง ๆ ซึมผ่านได้ทนกรดและด่างอ่อน แต่ไม่ทนน้ำมันและไขมัน มีน้ำหนักเบา สามารถพับงอได้ดี มีความยืดหยุ่นได้สูง ปกติจะไม่ละลายในตัวทำละลายใด ๆ แต่ถ้าอุณหภูมิสูงกว่า 70 องศาเซลเซียส ทนความเย็นได้ถึง -73 องศาเซลเซียส จะเริ่มละลาย PE ได้ถูกจำแนกเป็นหลายชนิด ตัวหลักๆ ที่ใช้กันมากคือ LDPE , LLDPE , MDPE , HDPE การใช้งานของPE กว้างขวางมากนิยมผลิตเป็นถุง , ขวด , ฟิล์ม , แผงบรรจุยา , สายน้ำเกลือ , ชิ้นส่วนรถยนต์ ,

เชือก ,แห ,อวน , ถุงพลาสติก ,ท่อและรางน้ำ , เครื่องใช้ในครัวเรือน , ของเด็กเล่น , ฉนวนหุ้มสายไฟ , สายเคเบิล , เคลือบหลังพรม , ผ้าใบพลาสติก , แผ่นฟิล์มสำหรับการบรรจุหีบห่อ , แผ่นฟิล์มที่ใช้ในการเกษตร

(2) พลาสติก Polyethylene terephthalate (PET) ถุงบรรจุของเหลว PET มีการป้องกันการซึมผ่านของไอน้ำ ป้องกันการซึมผ่านของก๊าซได้ดีมาก และป้องกันการซึมผ่านของไขมันได้ดี มีความใสและความเหนียวสูง สามารถใช้เคลือบกับไอของอะลูมิเนียมได้ จึงนิยมผลิตเป็น ถุงที่ต้องการใช้อุณหภูมิสูง นิยมนำมาผลิตเป็น ถุง ขวดสำหรับบรรจุของเหลว เช่น เครื่องดื่ม น้ำดื่ม และน้ำมัน นอกจากนี้ยังใช้เคลือบกับวัสดุอื่น ผลิตเป็นถุงสำหรับใช้ต้ม, นึ่งฆ่าเชื้อด้วยความร้อนสูง

(3) ถุงพลาสติก Polypropylene (PP) ถุงพลาสติกทนความร้อน PP เป็นพลาสติกที่เบาที่สุด มีความแข็ง ความเปราะและแตกงา่น้อยกว่า HDPE ,ทนต่อแรงกระแทกทนทานต่อการขีดข่วน ไม่เสียรูปง่ายไอน้ำและออกซิเจนซึมผ่านได้น้อย ลักษณะของ PP คือ ใสและเป็นมันวาว ทนต่อความร้อนสูง 100 องศาเซลเซียส จุดหลอมตัวที่ 165 องศาเซลเซียส ไม่สามารถทนต่อความเย็น (แช่แข็งไม่ได้) จึงนิยมนำมาทำเป็นพลาสติกสำหรับใช้งานในทางการแพทย์ หรือห้องปฏิบัติการเพราะทนต่อความร้อนสูง สามารถนำไปอบฆ่าเชื้อในหม้อนึ่งอบความดันได้ สามารถนำไปผลิตเป็นภาชนะบรรจุอาหาร และภาชนะบรรจุอาหารสำหรับไมโครเวฟได้ นอกจากนั้น PP ยังถูกนำไปผลิตเป็นฉนวนไฟฟ้าได้ดีมาก ทนต่อสารเคมี PP นิยมนำมาผลิตเป็น ถุงร้อน ฟิล์มใส กระสอบข้าว ถุงบรรจุปุ๋ย พลาสติกหุ้มซองบุหรี่ เครื่องมือ กระเป๋า ปกแฟ้มเอกสาร ตลับเครื่องสำอาง

(4) พลาสติก Injec polypropylene (IPP) ถุงเบเกอร์ IPP พลาสติกมีลักษณะคล้ายถุง PP แต่มีความใส เนื้อหนา เหนียว แข็งแรง และ เงากว่า นิยมนำมาขึ้นเป็นถุง พับข้าง จีบด้านข้าง ถุงประเภทนี้เหมาะสำหรับบรรจุขนม คุกกี้ และเบเกอร์ต่าง ๆ

(5) พลาสติก High density polyethylene (HDPE) ถุงขาวขุ่น HDPE คุณสมบัติเนื้อถุงจะมีความหนาแน่นสูง ความแข็งแรง มีสีขาวขุ่น โปร่งแสง สามารถนำกลับมาหลอมใช้ได้ใหม่ ทนต่อความร้อนได้ถึง 100 องศาเซลเซียส ทนความเย็นได้ประมาณ 0 องศาเซลเซียส (ไม่เหมาะกับการแช่ช่องฟรีซ) ทนทานต่อสารเคมี และตัวทำละลาย หลายชนิด จึงเหมาะสำหรับนำมาทำบรรจุภัณฑ์ต่าง ๆ ใส่อาหารแบบชั่วคราว เช่น ถุงกาแฟ ถุงบะหมี่ ขวดน้ำดื่ม ของเด็กเล่น เครื่องใช้ในบ้าน ถุงหิ้ว ถุงขยะ

(6) พลาสติก Low density polyethylene (LDPE) ถุงพลาสติกทนความเย็น LDPE คุณสมบัติมีความหนาแน่นต่ำ แต่มีความเหนียวและยืดหยุ่นได้ดี ทนต่อการกรอบแตก มีความนิ่ม ลักษณะมีสีขาว ลักษณะขุ่น โปร่งแสง มีความลื่นมันในตัว แต่ใสไม่เท่าพลาสติกชนิด PP มีความแข็งแรงทนทาน

น้อยกว่า HDPE และทนความร้อนได้ไม่มาก แต่ทนสารเคมีได้ดี ทนต่อความร้อนได้ 80 องศา เริ่มหลอมตัวที่อุณหภูมิ 120 องศา และทนความเย็นได้ถึง -50 องศา เหมาะสำหรับผลิตแผ่นฟิล์มต่าง ๆ เช่น ถุงเย็นของเด็กเล่น ถุงชิป ขวดพลาสติกชนิดบีบได้ เช่น ขวดน้ำเกลือ, หลอดยาสีฟัน

(7) พลาสติก Linear low density polyethylene (LLDPE) ฟิล์มหัด ถุงน้ำแข็ง LLDPE เป็นพลาสติกหนาแน่นต่ำเชิงเส้น ตัวถุงจะมีลักษณะใสและมีความเหนียวกว่า LDPE และ HDPE แต่จะนิ่ม และเหนียวกว่า LDPE และ HDPE มีคุณสมบัติในการทนต่อความเย็น ตอบสนองการใช้งานหลายประเภท เช่น งานฟิล์ม งานฉีก งานเข้าแบบ และงานหมุนเข้าแบบ แต่ได้รับการแปรรูปเป็นฟิล์มถึง 65% ใช้ทำฟิล์ม, ฟิล์มหัด ถุงบรรจุสิ่งของที่มีน้ำหนักสูง ถุงบรรจุเสื้อผ้า ถุงใส่ผลไม้ ผัก, และมักถูกใช้งานที่อุณหภูมิต่ำ ๆ เช่น บรรจุอาหารแช่เย็น หรือ แช่แข็ง น้ำแข็ง อาหารแช่เย็น นำมาทำท่อน้ำ เคลือบสายไฟ และของเด็กเล่น

(8) ถุงพลาสติก Oriented polypropylene (OPP) ถุงแก้ว OPP มีคุณสมบัติ ทนอุณหภูมิสูงได้พอสมควร แต่ทนอุณหภูมิต่ำได้ไม่ดี กันความชื้นและอากาศได้พอสมควร แต่ผิวฟิล์มค่อนข้างกรอบ มีความใส-วาวเป็นพิเศษ มีความกรอบ และแข็ง แต่รับน้ำหนักได้ไม่ดี ถุงประเภทนี้เหมาะสำหรับบรรจุสินค้าที่ต้องการเน้นให้เห็นตัวผลิตภัณฑ์ เช่น ลูกกอล์ฟ เบเกอร์ ของกีฬาสี เสื้อผ้า

1.5. ประเภทของขยะพลาสติก

พลาสติกถูกออกแบบให้มีคุณสมบัติตามการใช้งานที่หลากหลายโดยสามารถแบ่งประเภทของพลาสติกที่นิยมใช้ในปัจจุบันดังนี้ (ณิชา บุรณสิงห์, 2559)

(1) พลาสติกโพลิเอทิลีน เทเรฟทาเลต (PET) พลาสติกประเภทนี้คือขวดพลาสติกใสๆ มองทะลุได้ เช่น ขวดน้ำเปล่า ขวดน้ำอัดลม ขวดน้ำมันพืช และขวดเครื่องปรุงอาหาร ให้เราจำสัญลักษณ์เบอร์ 1 และ PET

(2) พลาสติกโพลิเอทิลีนชนิดความหนาแน่นสูง (High density polyethylene, HDPE) บรรจุภัณฑ์พลาสติกสีขาวและสีอื่นที่เป็นสีทึบ ขวดชนิดนี้จะเหนียวและทนทานกว่า PET ยกตัวอย่างเช่น ขวดนม ขวดแชมพู ขวดน้ำยาปรับผ้านุ่ม ผลิตภัณฑ์ซักผ้า กระปุกยา เป็นต้น สามารถสังเกตสัญลักษณ์ เบอร์ 2 และ HDPE/HD-PE

(3) พลาสติกโพลีไวนิลคลอไรด์ (Polyvinyl chloride) หรือที่เรียกกันว่าพีวีซี (PVC) เป็นวัสดุที่เป็นแบบแข็งหรือเป็นยาง นอกจากท่อพีวีซีเป็นอุปกรณ์ก่อสร้าง พวกของเล่นเด็ก ผ้ามาน หอน้ำ ผ้าใส่เอกสาร บัตร หลอดพลาสติกแบบแข็ง ก็ผลิตจากพีวีซีทั้งสิ้น ทั้งนี้ทั้งนั้น พลาสติกชนิดนี้สารประกอบคลอรีนเป็นองค์ประกอบสามารถตกค้างเป็นพิษต่อสุขภาพเราและสิ่งแวดล้อมได้และพลาสติกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดอีกด้วย ส่วนสัญลักษณ์ของ พีวีซี คือ เบอร์ 3 หรือ PVC/V

(4) พลาสติกพอลิเอทิลีนชนิดความหนาแน่นต่ำ (Low density polyethylene, LDPE) เป็นฟิล์มพลาสติกที่ยืดหยุ่นได้ เช่น ถุงพลาสติกมีหูหิ้ว หลอดพลาสติก พลาสติกแรปห่ออาหาร

(5) พลาสติกโพลีโพรพิลีน (Polypropylene, PP) พลาสติกแข็ง ถูกใช้เป็นบรรจุภัณฑ์อาหาร เช่น ถ้วยโยเกิร์ต ถ้วยบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป สัญลักษณ์ของพลาสติกชนิดนี้คือ เบอร์ 5 หรือ PP

(6) พลาสติกโพลีสไตรีน (Polystyrene, PS) สัญลักษณ์เบอร์ 6 เป็นพลาสติกมีลักษณะแข็งและมันวาว แต่เปราะแตกง่าย ยกตัวอย่าง เช่น ข้อน ส้อมพลาสติกตามร้านสะดวกซื้อ ภาชนะโฟม ฝาแก้วกาแฟ

(7) พลาสติกชนิดอื่น ๆ มีสัญลักษณ์เบอร์ 7 หรือมีคำว่า OTHER กำกับไว้ เป็นพลาสติกแข็งใช้ซ้ำได้ ยกตัวอย่างเช่น ขวดนมเด็ก ขวดน้ำดื่ม กล่องใส่อาหาร พลาสติกชนิดนี้แม้ไม่ใช่ซ้ำแต่ต้องระมัดระวังสาร Bisphenol A ที่เราเรียกว่า BPA ซึ่งสารนี้เมื่อปนเปื้อนเข้าสู่ร่างกายจะส่งผลเสียต่อเซลล์สมอง ระบบประสาท และส่งผลกระทบต่อระบบสืบพันธุ์รวมไปถึงการหลั่งฮอร์โมนการเจริญเติบโต

1.6. การรีไซเคิลพลาสติก

ขั้นตอนการรีไซเคิลพลาสติก มีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ดังนี้

- (1) ขั้นตอนตรวจสอบและแยกสิ่งที่ไม่ปนออกจากขยะพลาสติก
- (2) ขั้นตอนตัดบดและทำความสะอาด
- (3) ขั้นตอนคัดแยกประเภทพลาสติก
- (4) ขั้นตอนทำให้แห้ง
- (5) ขั้นตอนการหลอมด้วยความร้อนและความดัน
- (6) ขั้นตอนการกรอง

(7) ขั้นตอนการทำเม็ดพลาสติก

การนำเม็ดพลาสติกรีไซเคิลมาขึ้นรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ได้จะมีสมบัติทางกายภาพลดลง ทำให้ในบางครั้งโรงงานจะนำเม็ดพลาสติกใหม่มาผสมกับเม็ดพลาสติกรีไซเคิลมาขึ้นรูปเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีสมบัติดีขึ้น นอกจากนั้น เรื่องของความบริสุทธิ์ก็มีความสำคัญต่อสมบัติของพลาสติกแต่ละชนิดในการเลือกเพื่อนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ หากใช้กระบวนการแยกพลาสติกที่ไม่ดีพออาจทำให้ไม่ได้พลาสติกรีไซเคิลที่บริสุทธิ์(ธนาวัต ลี้จากภัย, 2560)

ดังนั้น การรีไซเคิลพลาสติก หมายถึง การนำพลาสติกที่ใช้แล้วมาผ่านกระบวนการต่าง ๆ แล้วนำมาขึ้นรูปเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ใหม่และนำผลิตภัณฑ์ที่ได้นั้นหมุนเวียนกลับมาใช้อีกครั้งในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป

1.7. แนวทางการลดปริมาณขยะและการกำจัดขยะพลาสติก

จากข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่าใน พ.ศ. 2556 ปริมาณขยะพลาสติกที่มาจากการบริโภคในชุมชน และการใช้อุตสาหกรรมประมาณ 2.1 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.1 จากพ.ศ.2554 คิดเป็นการบริโภคพลาสติกกว่า 32.1 กิโลกรัมต่อปี (กรมควบคุมมลพิษ, 2558) ซึ่งขยะพลาสติกดังกล่าวได้สร้างปัญหามลพิษต่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก เนื่องจากไม่สามารถย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ จึงต้องมีแนวทางในการลดปริมาณและการกำจัดขยะพลาสติกดังต่อไปนี้

1.7.1 การคัดแยกขยะ

การคัดแยกขยะมีผลดังนี้ (กิตติยา สุวรรณสิทธิ์ และ ดนัย อังควัฒนวิทย์, 2558)

(1) สามารถลดปริมาณขยะลงได้เพราะ เมื่อแยกวัสดุส่วนที่ยังมีประโยชน์ออก เช่น แก้ว กระดาษ โลหะ พลาสติก เป็นต้น จะเหลือปริมาณขยะจริงที่กำจัดหรือทำลายน้อยลง เพราะปัจจุบันสถานที่ที่ใช้ทำลายขยะยังมีไม่เพียงพอ

(2) สามารถประหยัดงบประมาณลงเพราะเหลือปริมาณขยะจริงที่กำจัดหรือทำลายน้อยลงจึงใช้งบประมาณน้อยลงในการเก็บขนและกำจัดหรือทำลายขยะ ถ้าปริมาณขยะลดลงงบประมาณส่วนที่เหลือสามารถนำไปพัฒนางานด้านอื่นได้ เช่น ซ่อมแซมถนนสร้างสวนสาธารณะและการรักษาพยาบาล เป็นต้น

(3) สามารถได้วัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ เช่น แก้วกระดาษ โลหะ พลาสติก กว่าจะมาเป็นกระดาษ 1 ต้นได้มาจากการตัดต้นไม้ใหญ่ถึง 17 ต้นเพื่อมาใช้ทำเยื่อกระดาษ

(4) สามารถสงวนทรัพยากรธรรมชาติและประหยัดพลังงานจากข้อ 3 เพราะนอกจากจะลดการใช้วัสดุที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติแล้วยังไม่ต้องใช้พลังงานในการขุดค้น เช่น การผลิตอุปกรณ์ที่เป็นพลาสติกจะต้องใช้เม็ดพลาสติกใหม่เพราะกว่าจะได้พลาสติกต้องใช้พลังงานมากดังนั้นควรใช้พลาสติกที่ผ่านการใช้แล้วนำมาหลอมใหม่

(5) สามารถช่วยให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้นเพราะในเมื่อมีขยะน้อยลงสิ่งแวดล้อมจะดีขึ้นสะอาดขึ้นปลอดภัยต่อสุขภาพของประชาชนมีมากขึ้น

1.7.2 การนำขยะพลาสติกใช้แล้วกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่มี 5 วิธี ดังนี้

พลาสติกที่ใช้แล้ว มักถูกทิ้งเป็นขยะพลาสติก ซึ่งส่วนหนึ่งถูกนำกลับมาใช้อีกในลักษณะต่าง ๆ กัน และอีกส่วนหนึ่งถูกนำไปกำจัดทิ้ง โดยวิธีการต่าง ๆ การนำขยะพลาสติกไปกำจัดทิ้งโดยการฝังกลบเป็นวิธีที่สะดวก แต่มีผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพราะโดยธรรมชาติ พลาสติกถูกย่อยสลายได้ยากจึงทับถมอยู่ในดิน และนับวันยังมีปริมาณมากขึ้นตามปริมาณการใช้พลาสติก ส่วนการเผาขยะพลาสติกก็ก่อให้เกิดมลภาวะ และเป็นอันตรายอย่างมาก วิธีการแก้ปัญหาขยะพลาสติกที่ได้ผลดีที่สุดคือการนำขยะพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ (กวงลี พลาสติก, 2560) ดังนี้

(1) การนำกลับมาใช้ซ้ำ ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ใช้แล้ว เช่น ถ้วย จาน แก้ว หรือภาชนะบางชนิดสามารถนำกลับมาทำความสะอาดเพื่อใช้ซ้ำได้หลายครั้งแต่ภาชนะเหล่านั้นจะเสื่อมคุณภาพลงและความสวยงามลดลงตามลำดับนอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความสะอาดและปลอดภัยด้วย

(2) การหลอมขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ใหม่ การนำพลาสติกกลับมาใช้ใหม่โดยวิธีขึ้นรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่เป็นวิธีที่นิยมมากแต่เมื่อเทียบกับปริมาณของขยะพลาสติกทั้งหมดยังเป็นเพียงส่วนน้อย การนำพลาสติกมาใช้แล้วหลอมขึ้นรูปใหม่สามารถทำได้จำกัดเพียงไม่กี่ครั้งเพราะพลาสติกดังกล่าวจะมีคุณภาพลดลงตามลำดับและต้องผสมกับพลาสติกใหม่ในอัตราส่วนที่เหมาะสมทุกครั้งคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ได้จากพลาสติกที่นำกลับมาใช้ใหม่จะมีคุณภาพต่ำกว่าผลิตภัณฑ์ที่ได้จากพลาสติกใหม่ทั้งหมด

(3) การเปลี่ยนเป็นผลิตภัณฑ์ของเหลวและก๊าซ การเปลี่ยนขยะพลาสติกเป็นผลิตภัณฑ์ของเหลวและก๊าซเป็นวิธีที่ทำให้ได้สารไฮโดรคาร์บอนที่เป็นของเหลวและก๊าซเป็นสารผสมไฮโดรคาร์บอนหลายชนิดซึ่งอาจใช้เป็นเชื้อเพลิงโดยตรงหรือกลั่นแยกเป็นสารบริสุทธิ์เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับการผลิตพลาสติกเรซินได้เช่นเดียวกับวัตถุดิบที่ได้จากปิโตรเลียมกระบวนการนี้กว่าจะได้พลาสติกเรซินที่มีคุณภาพสูงวิธีการเปลี่ยนผลิตภัณฑ์พลาสติกใช้แล้วเป็นของเหลวเรียกว่า ลิควิแฟคชัน (Liquefaction) ซึ่งเป็นวิธีไพโรไลซิสโดยใช้ความร้อนสูงภายใต้บรรยากาศไนโตรเจนหรือก๊าซเฉื่อยชนิดอื่นนอกจากของเหลวแล้วยังมีผลิตภัณฑ์ข้างเคียงเป็นกากคาร์บอน ซึ่งเป็นของแข็งสามารถใช้เป็นเชื้อเพลิงได้สำหรับ

ก๊าซที่เกิดขึ้นจากกระบวนการไพโรไลซิส คือ ก๊าซไฮโดรคาร์บอน ใช้เป็นเชื้อเพลิง เช่นกัน นอกจากนี้ยังมีก๊าซอื่นๆ เช่น ก๊าซไฮโดรเจนคลอไรด์ซึ่งใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรม

(4) การใช้เชื้อเพลิงโดยตรง พลาสติกประเภทเทอร์โมพลาสติก ส่วนมากมีคุณสมบัติเป็นสารที่ติดไฟและลุกไหม้ได้ดีจึงใช้เป็นเชื้อเพลิงได้โดยตรง

(5) การใช้วัสดุประกอบ นำพลาสติกใช้แล้วผสมกับวัสดุอย่างอื่นเพื่อผลิตภัณฑ์วัสดุประกอบที่เป็นประโยชน์ เช่น ไม้เทียมหินอ่อนเทียมแต่ผลิตภัณฑ์เหล่านี้อาจมีคุณภาพไม่สูงมาก

1.8. แนวทางการลดปริมาณขยะและการกำจัดขยะพลาสติกอย่างถูกวิธี

แนวทางการลดปริมาณขยะและการกำจัดขยะพลาสติกอย่างถูกวิธี (สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559)

(1) การคัดแยกขยะมีผลให้สามารถลดปริมาณขยะลงได้ประหยัดงบประมาณลงเพราะเหลือปริมาณขยะจริงที่กำจัดหรือทำลายน้อยลง สามารถได้วัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ และช่วยสงวนทรัพยากรธรรมชาติและประหยัดพลังงาน ช่วยให้มีสิ่งแวดล้อมดีขึ้น

(2) การนำขยะพลาสติกใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่มี 5 วิธี ดังนี้

(2.1) การนำกลับมาใช้ซ้ำ

(2.2) การหลอมขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ใหม่

(2.3) การเปลี่ยนเป็นผลิตภัณฑ์ของเหลวและก๊าซ

(2.4) การใช้เป็นเชื้อเพลิงโดยตรง

(2.5) การใช้เป็นวัสดุประกอบ

ดังนั้น การกำจัดพลาสติก หมายถึง “การคัดแยกขยะที่เป็นพลาสติกออกจากขยะทั่วไปก่อนจะนำมาทิ้งเพื่อทำการฝังกลบให้เกิดการย่อยสลาย หรือการคัดแยกเพื่อนำพลาสติกที่ไปใช้แปรสภาพให้เกิดประโยชน์อีกครั้ง”

1.9. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอันตรายที่เกิดจากพลาสติก

สารพิษในพลาสติกแม้จะยังไม่ถูกพิจารณาให้เป็นปัญหาหลักของระบบสาธารณสุข แต่การใช้งานผลิตภัณฑ์จากพลาสติกที่ไม่ถูกต้องและไม่ปลอดภัย โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับอาหารและเครื่องดื่ม อาจนำมาซึ่งการสะสมสารพิษและความเสี่ยงต่อการเกิดโรคเรื้อรังต่าง ๆ ของผู้บริโภคสารประกอบบางชนิดที่เป็นสาเหตุของการเกิดโรค ได้แก่ สารพาทาเลต (Phthalate) สาร Vinyl chloride สาร Styrene

สาร Bisphenol A และสาร Formaldehyde (ศุภีพร แสงกระจ่าง, ปัทมา พลอยสว่าง และปริญดา พรหมหิตาธร, 2556)

ผลกระทบของถุงพลาสติกต่อสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย

- (1) ก่อให้เกิดมลภาวะทางน้ำจากการเพิ่มของค่าความต้องการออกซิเจนทางชีวเคมี และค่าความต้องการออกซิเจนทางเคมี
- (2) เกิดการปนเปื้อนของผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการย่อยสลายของพลาสติกย่อยสลายได้ในสภาวะแวดล้อม
- (3) เกิดมลภาวะจากขยะอันเนื่องมาจากการใช้พลาสติกย่อยสลายได้ทางชีวภาพที่ถูกทิ้งหรือตกลงในสิ่งแวดล้อมที่มีสภาวะไม่เหมาะสมต่อการย่อยสลาย
- (4) ความเป็นพิษของคอมโพสท์ที่ได้จากการหมักพลาสติกที่ย่อยสลายได้ทางชีวภาพ เนื่องจากการมีสารตกค้าง หรือใช้สารเติมแต่งที่มีความเป็นพิษ และส่งผลกระทบต่อพืชและสัตว์ที่อาศัยอยู่ในดินเกิดสารประกอบที่ไม่ย่อยสลาย
- (5) เกิดการตกค้างของสารเติมแต่งที่เติมลงในพลาสติกที่ย่อยสลายได้ (ศุภีพร แสงกระจ่าง, ปัทมา พลอยสว่าง และปริญดา พรหมหิตาธร, 2556)

ดังนั้น การรับรู้อันตรายที่เกิดจากพลาสติก หมายถึง “สารเคมีที่ใช้ในการผลิตพลาสติก สำหรับนำมาใช้เป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ผลิตภัณฑ์ที่ใช้สำหรับบรรจุอาหาร แล้วเกิดการใช้ที่ไม่ถูกวิธี จนทำให้สารเคมีต่าง ๆ ที่อยู่ในพลาสติกออกมาการปนเปื้อนกับอาหารซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค อีกทั้งสารเคมีที่อยู่ในพลาสติกยังส่งผลสิ่งแวดล้อมให้เกิดภาวะโลกร้อนและมลภาวะเป็นพิษ”

(กรมควบคุมมลพิษ, 2558) ประโยชน์เพียงเล็กน้อยในช่วงเวลาสั้นๆ ของถุงพลาสติกได้ทำให้เกิดโทษต่อระบบนิเวศและชีวิตของผู้บริโภคต่อเนื่อง กว้างขวางและยาวนานในแต่ละสัปดาห์ คนไทยนำถุงพลาสติกกลับบ้านมากกว่า 100 ล้านถุง หรือมากกว่า 5000 ล้านถุงในแต่ละปี การนำถุงพลาสติกไปใช้ซ้ำอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อภาวะโลกร้อนอย่างมากโดยเฉพาะการใช้ถุงพลาสติกใส่มูลฝอยจะทำให้เกิดการแปรสภาพมูลฝอยในภาวะที่ขาดอากาศเป็นผลให้เกิดก๊าซชีวภาพที่เป็นต้นเหตุของการเกิดภาวะเรือนกระจก และทำให้โลกร้อนได้

2. นโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติก

นโยบายกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) จากการขับเคลื่อนการลด ละ เลิกใช้พลาสติก รวมถึงถุงที่ใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Single use) ภายใต้โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” ตามข้อสั่งการของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ที่เร่งรัดให้จัดการขยะพลาสติก โดยกำหนดให้วันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นจุดเริ่มต้นเปลี่ยนวิถีชีวิตประจำวัน เพื่อลดภาระของเราในอนาคต โดยสร้างความร่วมมือกับภาคธุรกิจ เอกชน ห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ และตลาดสดทั่วประเทศ ร่วมกันไม่แจกถุงพลาสติก และทำความเข้าใจกับลูกค้า จากนั้นจะขับเคลื่อนไปยังภาคส่วนต่าง ๆ ทั่วประเทศ และจะดำเนินการคู่กับการผลักดันทางกฎหมายโดยคาดว่าจะใช้เวลา 1 ปี และในวันที่ 1 มกราคม 2564 จะสามารถลดกฎหมายงดใช้พลาสติกในประเทศให้ได้ (กรมทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง, 2562)

ทั้งนี้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.) ได้ดำเนินการตามนโยบายฯ โดยการร่วมรณรงค์จัดแสดงนิทรรศการ บริเวณ ชั้น 2 หน้าทางเข้ากรมฯ และโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน “นับถอยหลัง เตรียมถุงผ้าให้พร้อม งดใช้ถุงพลาสติกหิ้ว 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป” เพื่อเป็นการเชิญชวนเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมฯ หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ร้านค้าภายในศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ และประชาชนทั่วไป ร่วมกันลดรับ ลดให้ ลดใช้ถุงพลาสติก (กรมทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง, 2562)

จากปัญหาที่เกิดขึ้น หลายฝ่ายจึงเริ่มให้ความสำคัญโดยสมาคมผู้ค้าปลีกไทยได้รณรงค์ผ่านแคมเปญ "ลดให้ลดรับ" ที่ดำเนินการตั้งแต่วันที่ 4 ธันวาคม 2561 จนถึง 31 สิงหาคม 2562 สามารถลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติกหิ้วได้กว่า 2,000 ล้านใบ ซึ่งก็มีการเพิ่มความเข้มข้นของแคมเปญมาโดยตลอด จนถึงแคมเปญ "Everyday Say No to Plastic Bags" ที่เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นมา ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 - 2564) ภาครัฐและเอกชนได้ร่วมกันดำเนินงานเพื่อลดและเลิกใช้พลาสติกประเภทที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง (single-use plastic) โดยห้างสรรพสินค้า และร้านสะดวกซื้อ 43 แห่งทั่วประเทศงดแจกถุงพลาสติกหิ้วประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง โดยตั้งเป้าที่จะยกเลิกการใช้พลาสติกประเภทครั้งเดียวทิ้งทั้ง 4 ชนิด ได้แก่ พลาสติกหิ้ว หลอดพลาสติก แก้วพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้ง และกล่องโฟม ให้หมดไปจากประเทศไทยภายในปี 2564 (ธนาคารโลก, 2563)

3. แนวคิดการมีส่วนร่วม

3.1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม หมายถึง เป็นกระบวนการทางสังคมที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะที่เป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีส่วนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการวิเคราะห์ปัญหา การแสดงความคิดเห็นการดำเนินการประสานความร่วมมือการติดตามตรวจสอบผลกระทบของการดำเนินการ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินการในเรื่องหนึ่งเรื่องใด อันเป็นการแก้ไขปัญหามูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของชุมชนหรือท้องถิ่นของตน เพื่อให้บรรลุตามความต้องการที่แท้จริงของประชาชน และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐเพื่อให้เกิดการป้องกันแก้ไขและจัดการได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ อันเป็นการคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548)

เจริญ ภัทสยะ (2540) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's participation) หรือการมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง ความพร้อมและโอกาสที่ทั้งฝ่ายรัฐบาล และฝ่ายประชาชนหรือชุมชน ยอมรับผิดชอบและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน และยังได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน ในทัศนะที่แตกต่างกันอีก 4 ความหมาย คือ

(1) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่กลุ่มประชาชนหรือขบวนการของประชาชน ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเป็นผู้ที่อยู่ในวงนอกระบบราชการได้เพิ่มความสามารถในการควบคุม ทรัพยากรและสถาบันต่าง ๆ ตามสภาวะสังคมที่เป็นอยู่

(2) การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ใน สังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิก สังคม และในการมีส่วนร่วมประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปการณ์ตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเองอย่างเป็นตัวของตัวเอง

(3) การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ความรู้และความชำนาญร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

(4) การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับโอกาส และได้ใช้โอกาสที่ได้รับแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดแสดงออกซึ่งสิ่งที่เขามีแสดงออกซึ่งสิ่งที่เขาต้องการ

แสดงออกซึ่งปัญหาที่กำลังเผชิญและแสดงออกซึ่งวิธีการแก้ปัญหา และลงมือปฏิบัติโดยการช่วยเหลือของหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด

ทะนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2540) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ “กระบวนการที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับโอกาส และได้ใช้โอกาสที่ได้รับแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด แสดงออกซึ่งสิ่งที่มีแสดงออกซึ่งสิ่งที่เขาต้องการ แสดงออกซึ่งปัญหาที่กำลังเผชิญและแสดงออกซึ่งวิธีการแก้ไขปัญหา และลงมือปฏิบัติโดยการช่วยเหลือของหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด”

นเรศ สงเคราะห์สุข (2541) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนาดังแต่ต้นจนสิ้นสุดกระบวนการได้แก่การการการวิจัยการวางแผนการตัดสินใจในการดำเนินงานการบริหารจัดการการติดตามและประเมินผลตลอดจนการจัดกระบวนการมีส่วนร่วมใน การบริหารโครงการพัฒนา หรือการบริหารจัดการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนนับว่ามีความสำคัญยิ่งต่อผลการพัฒนา เพราะนั่นหมายถึงการที่ประชาชนมีความตระหนักร่วมกันในปัญหาของชุมชน และมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบที่พึงมีร่วมกันในการแก้ปัญหการพัฒนาแนวใหม่นั้นได้ ใช้การบริหารจัดการแนวยุทธศาสตร์ในการพัฒนาซึ่งถือว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของประชาชน หรือชุมชน และการพึ่งตนเองเป็นหลักการและวิธีการบริหาร การพัฒนาที่มีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขจึงมีความสำคัญที่ควรต้องศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วม ของประชาชนไว้ดังนี้

สฤณี ธัญกิจจานุกิจ (2547) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง “กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาในลักษณะของการเข้าร่วมการจัดการตั้งแต่เข้าร่วมตัดสินใจร่วมปฏิบัติร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามการประเมินผลในรูปของชุมชนที่ได้ประโยชน์หรือผลกระทบโดยตรงจากการพัฒนา”

จากการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถสรุปได้ว่า “การมีส่วนร่วมคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เริ่มตั้งแต่กระบวนการคิด การตัดสินใจ การปฏิบัติหรือการดำเนินการ การร่วมรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น และการติดตามและประเมินผลโดยการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมของบุคคลเพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม ตลอดจนสนับสนุนให้มีการติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุด”

3.2. ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

รีดเดอร์ เนชั่น (Reeder Nations , 1974) ได้สรุปปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 11 ประการดังนี้

(1) การปฏิบัติตนให้คล้ายตามความเชื่อพื้นฐาน คือ บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะเลือกแบบวิธีปฏิบัติซึ่งสอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของตนเองถ้าความเชื่อหรือกิจกรรมที่จะกระทำไม่สอดคล้องกับความเชื่อพื้นฐานของตนเองแล้วก็จะทำให้บุคคลนั้นไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ

(2) มาตรฐานคุณค่าบุคคลและกลุ่มบุคคล ดูเหมือนจะปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่าของตนเอง หมายความว่างานหรือกิจกรรมที่ไม่มีมาตรฐานหรือคุณค่าที่สอดคล้องกับมาตรฐานของบุคคลนั้นก็ทำให้เขาไม่เข้าไปมีส่วนร่วม

(3) เป้าหมายบุคคลและกลุ่มบุคคล ดูเหมือนจะส่งเสริมป้องกันและรักษาเป้าหมายของตนเอง นั่นคือ เป้าหมายของการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามกิจกรรมจะต้องสอดคล้องกับเป้าหมายในการดำเนินงานของบุคคลนั้นด้วย

(4) ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา พฤติกรรมของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล บางครั้งมีรากฐานมาจากประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดาถ้าประสบการณ์นั้น ๆ ผิดปกติไปจากการปฏิบัติของบุคคลทั่วไปแล้วก็จะทำให้บุคคลนั้นไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้วย

(5) ความคาดหวังของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลจะประพจน์ตามแบบที่ตนคาดหวังว่าต้อง ประพจน์ในสถานการณ์เช่นนั้น ทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่นในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่นด้วยและถ้ากิจกรรม/การดำเนินงานขององค์การตรงกับความต้องการของบุคคลนั้นก็จะเป็นผลให้เขาเข้าไปมีส่วนร่วม

(6) การมองแต่ตนเองบุคคลและกลุ่มบุคคล มักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งคิดว่าตนเองควรต้องกระทำเช่นนั้น

(7) การบีบบังคับบุคคลและกลุ่มบุคคล มักจะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนถูกบังคับให้ทำ

(8) นิสัยและประเพณีบุคคลและกลุ่มบุคคลมักทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งคนมีนิสัยชอบกระทำเมื่ออยู่ในประสบการณ์นั้น ๆ

(9) โอกาส บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติงานของสังคม โดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและชนิดโอกาส ซึ่งโครงการของสังคมเอื้ออำนวยให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำเช่นนั้นเท่าที่พวกเขาได้รับรู้มา

(10) ความสามารถ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมทำในกิจกรรมบางอย่างที่ตนเห็นว่าสามารถทำในสิ่งที่ต้องการให้เขากระทำในสถานการณ์เช่นนั้น

(11) การสนับสนุน บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเริ่มปฏิบัติเมื่อเขารู้สึกว่าเขาได้รับการสนับสนุนที่ดีพอให้กระทำเช่นนั้นปัจจัยในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน

องค์การสหประชาชาติ (United Nations , 1975) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะกระบวนการพัฒนาหมายถึง “การให้ประชาชนหลุดพ้นจากการเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนามาเป็นตัวนำการพัฒนาและยังหมายถึงการเปลี่ยนแปลงซึ่งประชาชนจะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนของการพัฒนาและเป็นไปอย่างกระตือรือร้นและมีพลังในทุกขั้นตอน” ดังนี้

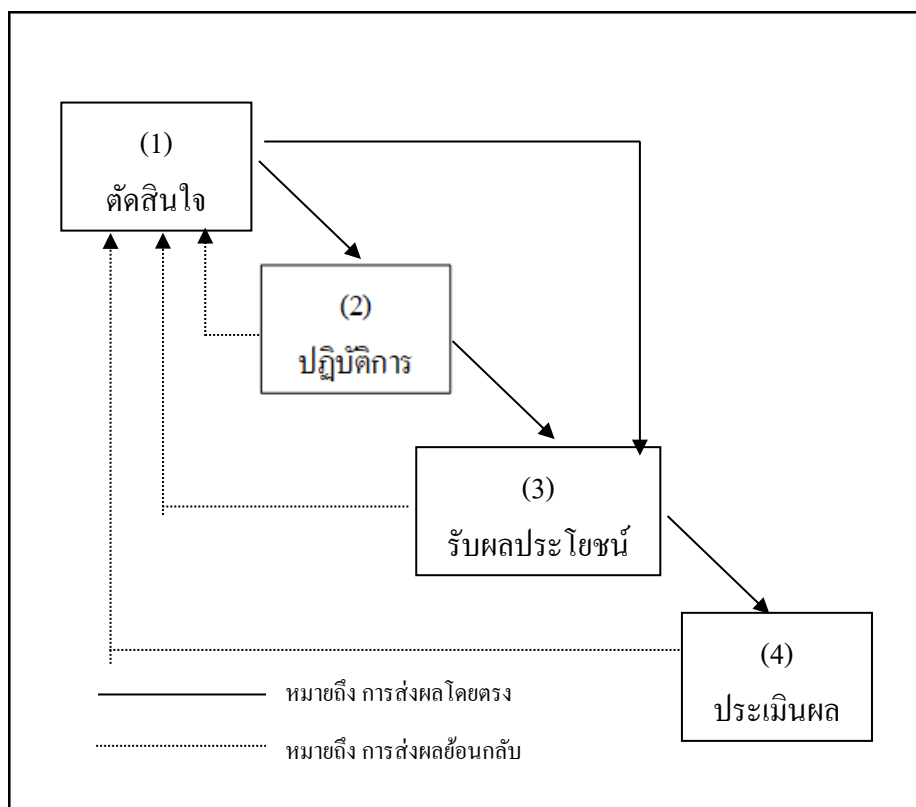
- (1) กระบวนการตัดสินใจกำหนดเป้าหมายจัดสรรทรัพยากรเพื่อบรรลุเป้าหมาย
- (2) การจัดลำดับความสำคัญ
- (3) การวางแผนและการปฏิบัติงานตามแผน
- (4) การให้ได้ว่าซึ่งความรู้ที่จะไปสู่หลังการพัฒนา

อาร์วิน (Erwin ,1976) ให้ความหมายการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง “กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของประชาชนให้ความคิดสร้างสรรค์ และความชำนาญของประชาชนแก้ไขปัญหาร่วมกัน การใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมและสนับสนุนผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง”

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนของตนเองดังกล่าวข้างต้น การมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นการร่วมคิด ร่วมทำและ ร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้การบริหารจะประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความยั่งยืนกว่าการบริหารงานที่ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารงานขององค์กรภาครัฐตอบสนองต่อปัญหาความต้องการของประชาชนในชุมชนมากที่สุด โดยการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.3. องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม

รูปแบบและลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้มีผู้ให้ความหมายของรูปแบบและลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ ดังต่อไปนี้ โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff ,1980) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมว่าประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ดังแสดงในภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวคิดของ โคเฮนและอัฟฮอฟ

ที่มา : Cohen & Uphoff, 1980

การมีส่วนร่วมในทัศนะของการพัฒนาชนบทนั้น การมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วย การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับประชาชน 4 แบบ คือ

- (1) การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจว่าจะทำอะไรและทำด้วยวิธีการอย่างไร
- (2) มีส่วนในการดำเนินโครงการ ตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรสนับสนุนโครงการและการร่วมมือกับองค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมเป็นการเฉพาะ
- (3) มีส่วนในการแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากโครงการพัฒนา

(4) มีส่วนในการประเมินผลโครงการ

จากภาพที่ 2.1 จะเห็นได้ว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนการตัดสินใจมีความสำคัญมาก เนื่องจากมีผลต่อการปฏิบัติการและจากการปฏิบัติการก็มีผลกระทบต่อการรับผลประโยชน์และการประเมินผล ขณะเดียวกันการตัดสินใจมีผลโดยตรงต่อการรับผลประโยชน์และการประเมินผลด้วย

ประพันธ์ วรรณบวร (2543) กล่าวว่า ”รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนการมีส่วนร่วมที่ดำเนินอยู่โดยทั่วไปสามารถสรุปได้ 4 รูปแบบ” คือ

(1) การรับรู้ข่าวสาร (Public information) การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการรวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นทั้งนี้การได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

(2) การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบเพื่อที่จะรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมหรือประกอบการจัดทำรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้การปรึกษาหารือยังเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการกระจายข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนทั่วไป และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความเข้าใจในโครงการและกิจกรรมมากขึ้นและเพื่อให้มีการให้ ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบทางเลือกในการตัดสินใจ

(3) การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public meeting) การประชุมรับฟังความคิดเห็นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมและผู้มีอำนาจตัดสินใจในการทำโครงการหรือกิจกรรมนั้นได้ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจและค้นหาเหตุผลที่จะดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่นั้น หรือไม่การประชุมรับฟังความคิดเห็นมีหลายรูปแบบ ๆ ที่พบเห็นกันบ่อย ได้แก่

(3.1) การประชุมในระดับชุมชน (Community meeting) การประชุมลักษณะนี้ ต้องจัดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการโดยเจ้าของโครงการหรือกิจกรรมต้องส่งตัวแทน เข้าร่วมเพื่ออธิบายให้ที่ประชุมทราบถึงลักษณะโครงการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและตอบ ข้อซักถามการประชุมในระดับนี้อาจจะจัดให้ระดับที่กว้างขึ้นได้เพื่อรวมหลาย ๆ ชุมชนในคราว เดียวกัน ในกรณีที่มีหลายชุมชนได้รับผลกระทบ

(3.2) การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical hearing) สำหรับ ขโครงการที่มีข้อโต้แย้งในเชิงวิชาการจำเป็นต้องมีการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิง

วิชาการ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยอธิบายซักถาม และให้ความเห็นต่อโครงการ การประชุม อาจจะจัดในที่สาธารณะทั่วไป ผลการประชุมจะต้องนำเสนอต่อสาธารณะและผู้เข้าร่วม ประชุมต้องได้รับทราบผลดังกล่าวด้วย

(3.3) การประชาวิจารณ์ (Public hearing) เป็นการประชุมที่มีขั้นตอนการ ดำเนินการที่ชัดเจนมากขึ้น เป็นเวทีในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผยที่ไม่มีการปิดบังทั้งฝ่ายเจ้าของ โครงการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการการประชุมและคณะกรรมการจัดการประชุมจะต้องมี องค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับมีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจนและแจ้ง ให้ทุก ฝ่ายทราบทั่วกัน ซึ่งอาจมาจากการร่วมกันกำหนดขึ้นทั้งนี้รูปแบบการประชุมไม่ควรจะเป็นทางการมากนัก และไม่เกี่ยวข้องกับนัยของกฎหมายที่จะต้องมีการชี้ขาดเหมือนการตัดสินในทางกฎหมายการจัดประชุมจึง อาจจัดในหลายวัน และไม่จำเป็นต้องจัดเพียงครั้งเดียวหรือสถานที่ เดียวตลอดไป

(4) การร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วม ของ ประชาชนซึ่งในทางปฏิบัติที่จะให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจในประเด็นปัญหาเหล่านั้นไม่สามารถ ดำเนินการให้เกิดขึ้นได้ง่าย ๆ อาจจะดำเนินการให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบเลือกตัวแทนของตนเข้าไป นั่งในคณะกรรมการใดคณะหนึ่งที่มีอำนาจตัดสินใจในฐานะที่เป็นตัวแทนขององค์กรที่ทำหน้าที่เป็นผู้แทน ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งประชาชนจะมีบทบาทชี้้นำการตัดสินใจได้นั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของ คณะกรรมการพิเศษนั้น ๆ ว่าจะมีการวางน้ำหนักของประชาชนไว้เพียงใด

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (2544). กล่าวว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน มี 2 รูปแบบ คือ กระบวนการที่ต้องอาศัยการรับรองโดยกฎหมาย และกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนใน รูปแบบที่ไม่เป็นทางการ

(1) การมีส่วนร่วมแบบเป็นทางการ โดยมีกฎหมายรองรับให้กระทำได้หรือต้องกระทำ วิธีการสำคัญและยอมรับไปใช้ปฏิบัติกันทั่วไปคือการเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ การใช้สิทธิเสรีภาพในการ แสดงความคิดเห็นทางการเมืองในประเด็นหรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะของ ประชาชนการมีส่วนร่วม โดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์หมายถึงการที่กลุ่มคนมารวมกันเพราะมี อารมณ์การทำงาน หรือมีผลประโยชน์หรือมีความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันใช้พลังของกลุ่มให้มี อิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐเพื่อปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มชน

(2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการ เป็นลักษณะที่เกิดขึ้นในระบบ การเมือง แบบเผด็จการไม่ยอมรับและไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมโดยมีกฎหมายห้ามไว้ อย่างชัดเจน แม้ประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยบางประเทศจะมีได้ห้ามแต่มีได้ระบุหรือมิได้มี

กฎหมายรับรองว่าให้กระทำได้ ดังนั้นรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนแบ่งได้ 2 รูปแบบคือ รูปแบบที่เป็นทางการโดยการรับรองของกฎหมาย และรูปแบบที่ไม่เป็นทางการซึ่งกฎหมายมิได้ระบุให้เข้าไปเกี่ยวข้องโดยตรง โดยรูปแบบที่เป็นทางการประชาชนสามารถเข้าไปร่วมในการวางแผนการใช้ทรัพยากรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรและมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทั้งในสถานะปัจเจกบุคคลและชุมชน ส่วนรูปแบบที่ไม่เป็นทางการเป็นการมีส่วนร่วมด้วย ความสมัครใจด้วยการจูงใจทั้งด้วยตนเองหรือโดยผ่านตัวแทน

สุพจน์ อัครพราหมณ์ (2544) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่ามี 5 ลักษณะ คือ

- (1) การมีส่วนร่วมในลักษณะของตัวบุคคล
- (2) การมีส่วนร่วมในลักษณะของกลุ่มและขบวนการ
- (3) การมีส่วนร่วมในลักษณะของโครงการ
- (4) การมีส่วนร่วมในลักษณะของสถาบัน
- (5) การมีส่วนร่วมในลักษณะของนโยบาย

ลักษณะของการมีส่วนร่วมดังกล่าวนี้มีความสำคัญอยู่ที่ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของตน

ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการมีบุคคลกลุ่มคนองค์กรประชาชนหรือสาธารณชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินกิจกรรมของรัฐในด้านต่าง ๆ ทุกขั้นตอน เช่น การมีส่วนร่วมการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การคิดการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน การตรวจสอบติดตามประเมินผล การแก้ไขปัญหา การได้รับประโยชน์ทั้งประโยชน์ต่อตนและประโยชน์ต่อสังคมทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า “รูปแบบและลักษณะของการมีส่วนร่วมมีได้หลายรูปแบบเริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการประชุม มีส่วนร่วมในการคิด การทำ ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมรับผลประโยชน์ไปจนถึงขั้นตอนสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ซึ่งในกระบวนการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนจะมีผลกระทบโดยตรงต่อกันและกันตามลำดับขั้นตอนนั้น ๆ”

3.4. ความสำคัญการมีส่วนร่วมของประชาชน

ได้มีผู้ให้ความหมายความสำคัญของการมีส่วนร่วม ดังต่อไปนี้

สมนึก ปัญญาสิงห์ (2542) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนไว้ดังนี้

(1) การมีส่วนร่วมของชุมชนสามารถสร้างการยอมรับในคุณค่าของสังคมและวัฒนธรรมในชุมชนได้

(2) การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นวิธีการที่สามารถสร้างประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับประชาชนได้เรียนรู้และนำไปปฏิบัติเองอย่างถูกต้อง

(3) การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นการระดมพลังความคิดพลังกายพลังใจและทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีในชุมชนออกมาใช้ประโยชน์ในชุมชน

(4) การมีส่วนร่วมของชุมชนสอดคล้องกับปรัชญาทางสังคมและการเมืองที่ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการกำหนดนโยบายในการพัฒนาการวางแผนการปฏิบัติและการประเมินผล

(5) ลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาการพัฒนาใด ๆ ก็ตามถ้าขาดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมแล้วกิจกรรมนั้น ๆ ก็ไม่สามารถสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(6) การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นการสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีการกระจายอำนาจ

วันชัย วัฒนศัพท์ (2544) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมไว้ 8 ประการ คือ

(1) เพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจบ่อยครั้งที่กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดการพิจารณาทางเลือกใหม่แทนวิธีการที่เคยใช้กันมาในอดีตสาธารณชนมักจะมีข้อมูลที่สำคัญซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างในการที่จะนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างโครงการที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ

(2) การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลาการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถเกิดผลในการยอมรับอย่างสูงต่อการตัดสินใจโดยกลุ่มซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียในการตัดสินใจนั้น ๆ ในกรณีนี้จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติทำให้เกิดการประหยัดค่าใช้จ่ายซึ่งโดยทั่วไป อาจจะแพงกว่าค่าใช้จ่ายในการทำโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชน

(3) การสร้างฉันทามติ (Consensus building) การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถที่จะสร้างข้อตกลงที่มั่นคงและยืนยาว

(4) การเพิ่มความง่ายต่อการนำไปปฏิบัติการมีส่วนร่วมทำให้คนเรามีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของของการตัดสินใจและเมื่อได้ร่วมตัดสินใจแล้วเขาย่อมต้องการที่จะเห็นสิ่งนั้น นำไปปฏิบัติได้ กลุ่มปัจเจกชน อาจจะรู้สึกกระตือรือร้นในการที่จะช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

(5) การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าในกรณีที่ย่ำแย่ที่สุด กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ก่อให้เกิดโอกาสที่ผู้กรณีจะแสดงความต้องการของกลุ่ม สามารถลดการเผชิญหน้าอย่างรุนแรงที่อาจจะเป็นไปได้

(6) การดำรงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรมวิธีทางที่จะนำไปสู่ความชอบธรรม และการดำรงอยู่ของความชอบธรรมคือจะต้องใช้กระบวนการที่มีความโปร่งใสและน่าเชื่อถือต่อสาธารณชนซึ่งให้สาธารณชนมีส่วนร่วม

(7) การคาดคะเนความห่วงกังวลของประชาชนและค่านิยมของสาธารณชน

(8) การพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชนสิ่งสำคัญของการมีส่วนร่วมคือการให้การศึกษาต่อสาธารณชนที่ดีขึ้น และการมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นเวทีการฝึกที่มีประสิทธิภาพของผู้นำท้องถิ่น

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า “ความสำคัญการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้พัฒนาความรู้ สติปัญญา และความสามารถในการตัดสินใจ เพื่อตอบสนองความต้องการ และเกิดความรู้สึกรักและห่วงหาอาทรของตนเอง ตลอดจนรู้จักและเข้าใจวิธีการปกครองตนเองอันนำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ต่อไป”

3.5. ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน

ได้มีผู้เสนอขั้นตอนของการมีส่วนร่วม ดังนี้ โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1980) ได้สรุปเป็นขั้นตอนการมีส่วนร่วม ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกที่สุดที่จะต้องกระทำคือการกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้องการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากรการบริหารงานและประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit) ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการ

กระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่ม ผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวก และผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งจะเป็นผลประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคม

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตคือความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) ความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

องค์กรอนามัยโลก (WHO, 1978) ได้เสนอรูปแบบของกระบวนการมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอน คือ

(1) การวางแผน ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาการจัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีติดตามประเมินผล และประการสำคัญคือต้องตัดสินใจด้วยตนเอง

(2) การดำเนินกิจกรรม ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการและบริหารการใช้ทรัพยากรมีความรับผิดชอบในการจัดสรรควบคุมทางการเงิน

(3) การใช้ประโยชน์ โดยประชาชนต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

(4) การได้รับประโยชน์ โดยประชาชนต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่ที่เท่าเทียมกัน การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม โดยจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดสรรควบคุมการเงินและการบริหาร การร่วมใช้ผลประโยชน์ ประชาชนจะต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นการยกระดับการพึ่งตนเอง เป็นการควบคุมทางสังคมและการได้รับผลประโยชน์ ประชาชนจะได้รับการจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนเท่ากัน นอกจากนี้ยังได้ จำแนกรูปแบบของการมีส่วนร่วมเป็น 3 รูปแบบด้วยกัน คือ

(1) รูปแบบโดยเนื้อหา หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยการเข้าร่วมการตัดสินใจ และกำหนดแผนเข้าร่วมการกระทำ เข้าร่วมในการรับผลประโยชน์ และเข้าร่วมในการประเมินผลของการกระทำ

(2) รูปแบบโดยการจัดรูปความสัมพันธ์หรือการจัดรูปขององค์กร หมายถึง การที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในเนื้อหาเบื้องต้น ด้วยรูปแบบความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในชุมชน และภายนอกชุมชน ซึ่งอาจเป็นการมีส่วนร่วมโดยสมัครใจ การมีส่วนร่วมแบบชักจูง การมีส่วนร่วมแบบถูกบังคับ และความสัมพันธ์ในรูปแบบข้างต้น อาจเป็นแบบมีตัวแทนในการเข้าร่วมก็ได้

(3) รูปแบบโดยกิจกรรม หมายถึง การที่ประชาชนจะเข้าร่วมโดยมีเนื้อหาและความสัมพันธ์ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ประชาชนจะเข้าร่วมในกิจกรรมในรูปแบบการแข่งขันหรือแบบเฉื่อยชาก็ได้

นรินทร์ ชัย (2553) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดตามการบริหารจัดการ สรุปรูปแบบกิจกรรมการมีส่วนร่วมได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

(1) การค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นริเริ่มในเบื้องต้นของการมีส่วนร่วมพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน

(2) การวางแผน เป็นการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของการพัฒนาสิ่งแวดล้อม กำหนดวิธีการและแนวทางในการดำเนินงาน

(3) การปฏิบัติการ เป็นขั้นตอนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ เป็นต้น

(4) การรับผลประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงจะได้รับจากการพัฒนาหรือดำเนินกิจกรรม

(5) การประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้าไปร่วมประเมินว่าโครงการพัฒนาที่จะได้กระทำลงไปนั้นมีความสำเร็จอย่างไร

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า “ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินงานทั้งหมดของกิจกรรมเริ่มต้นตั้งแต่การค้นหาปัญหาและสาเหตุของประชาชน ร่วมวางแผนร่วมลงทุนหรือร่วมปฏิบัติ และร่วมติดตามประเมินผล”

3.6. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

กฐิน ศรีมงคล (2542) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาแบบประชาชนมีส่วนร่วม ว่าเป็นการพัฒนาแบบมีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ หรือผู้พัฒนากับประชาชนผู้ถูกพัฒนาเป็นการวางแผนร่วมกันดำเนินการพัฒนาร่วมกันและประเมินผลการพัฒนาาร่วมกันทำให้การพัฒนาสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของประชาชนการพัฒนาแบบประชาชนมีส่วนร่วม เป็นแนวทางการพัฒนาที่นิยมใช้ในปัจจุบัน โดยที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ วางแผนและดำเนินการพัฒนาตลอดจนประเมินผลการพัฒนาการพัฒนาแนวทางนี้จะก่อให้เกิดการพึ่งพาตนเองของประชาชน โดยได้ให้แนวทางถึงสิ่งที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและวิธีปฏิบัติสิ่งที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนานั้นจะต้องร่วมกับภาครัฐหรือภาคเอกชนในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

(1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของการพัฒนาในการตัดสินใจนั้นยังแบ่งออกเป็น

(1.1) การตัดสินใจในระยะเริ่มแรกเป็นการตัดสินใจระยะเริ่มแรกของโครงการส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาสภาพแวดล้อม การหาปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การตัดสินใจในการวิเคราะห์ปัญหาหาสาเหตุวางแผนสร้างรูปแบบแก้ไขและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการกำหนดระยะเวลาสถานที่ตลอดจนเครื่องมืออุปกรณ์ในการพัฒนา

(1.2) การตัดสินใจในการดำเนินการเป็นการตัดสินใจในการปฏิบัติงานการติดตามงานการประเมินผลงานตลอดจนการทบทวนเพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ

(1.3) ขบวนการตัดสินใจของประชาชนเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาและเอาใจใส่อย่างมากจะต้องเป็นขบวนการตัดสินใจของประชาชนเอง ไม่มีผู้อยู่เบื้องหลังชักนำจึงต้องพิจารณาอิทธิพลขององค์กรต่าง ๆ ต่อกระบวนการตัดสินใจ

(2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโดยประชาชน จะต้องมีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือวัสดุอุปกรณ์เงินทุนแรงงาน มีส่วนร่วมในการบริหารงานประสานงานต่าง ๆ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมรับผิดชอบ

(3) การมีส่วนร่วมในผลกำไรประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการได้รับวัสดุอุปกรณ์ รายได้หรือผลตอบแทนอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการรับบริการต่าง ๆ จากการพัฒนา

(4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลร่วมกันทบทวนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ศึกษาปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินงาน และร่วมกันแก้ไขปัญหาให้คำแนะนำโดยวิธีปฏิบัติเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในขบวนการพัฒนาชุมชนอันประกอบไปด้วย

(4.1) การประชุมหาปัญหาและความต้องการของประชาชน โดยอาจแยกประชุมเป็นกลุ่มย่อยเพื่อเปิดโอกาสให้อภิปรายกันอย่างทั่วถึงทุกท่านจะต้องควบคุมให้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นกันทุกคนตลอดจนการควบคุมแบ่งกลุ่ม เพื่อให้บุคคลที่มีคุณสมบัติความสามารถแตกต่างกันกระจายไปตามกลุ่มต่าง ๆ เมื่อได้ปัญหาต่าง ๆ จากกลุ่มย่อยให้นำมาเสนอร่วมกันในที่ประชุมใหญ่เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเหล่านั้น

(4.2) ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการโดยศึกษาสำรวจร่วมกันระหว่างนักพัฒนาชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาบางครั้งอาจเจอปัญหาและความต้องการใหม่เกิดขึ้น ปัญหาที่สำคัญที่สุดอาจจะไม่เป็นไปตามที่ตกลงไว้ก็ได้

(4.3) ร่วมกันศึกษาหาวิธีแก้ไขมีการประชุมวางแผนโดยพิจารณาใช้ทรัพยากรท้องถิ่นที่สำคัญทรัพยากรบางอย่างที่เกิดขีดความสามารถแต่เป็นสิ่งที่จำเป็นในการพัฒนาารัฐบาล หรือองค์กรเอกชนให้การสนับสนุน เพื่อให้โครงการพัฒนานั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(4.4) ร่วมกันปฏิบัติงานที่ได้วางแผนแก้ไขไว้แล้วให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้แล้วให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เป้าหมายที่ได้วางไว้ที่อาจร่วมในแง่ของการช่างหรือแรงงาน วัสดุอุปกรณ์ บางอย่างตามที่ได้กล่าวมาแล้ว

(4.5) ร่วมพิจารณาในผลกำไรจากการดำเนินงานโครงการนั้น ๆ ถ้าผลกำไรไปตกอยู่กับกลุ่มบุคคลหนึ่งจำเป็นต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยุติโครงการนั้น ๆ เพื่อไม่ให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเครื่องมือของกลุ่มบุคคลหรือกลุ่มการเมืองใด

ชิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร (2553) หลักการสำคัญของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมี ดังนี้

(1) หลักการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างทางราชการกับประชาชน โดยยึดถือความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานหรือต่อบุคคล

(2) หลักการจัดความขัดแย้ง ความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์และความคิด จะมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานพัฒนาเป็นอย่างมากเพราะจะทำให้งานหยุดชะงักและล้มเหลว

(3) หลักการสร้างอุดมการณ์และค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์ ความอดทน การร่วมมือ การซื่อสัตย์ และการพึ่งตนเอง เพราะอุดมการณ์เป็นเรื่องที่จะจูงใจประชาชนให้ ร่วมสนับสนุนนโยบาย และเป้าหมายการดำเนินงาน และอาจก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

(4) การให้การศึกษอบรมอย่างต่อเนื่องเป็นการส่งเสริมให้คนมีความรู้ความคิดของตนเองช่วยให้ประชาชนมั่นใจในตัวเองมากขึ้น การให้การศึกษอบรมโดยให้ประชาชนมีโอกาสทดลอง คิด ปฏิบัติ จะช่วยให้ประชาชนสามารถคุ้มครองตนเองได้ รู้จักวิเคราะห์เห็นคุณค่าของงาน และนำไปสู่การเข้าร่วมในการพัฒนา

(5) หลักการทำงานเป็นทีม สามารถนำมาใช้ในการแสวงหาความร่วมมือในการพัฒนาได้

(6) หลักการสร้างพลังชุมชน การรวมกลุ่มกันทำงานจะทำให้เกิดพลังในการทำงาน และทำให้งานเกิดประสิทธิภาพ

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้แก่ประชาชนนั้น ควรพัฒนาโดยการใช้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม กิจกรรมของชุมชนในขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นต้นกล่าวคือร่วมหาข้อมูล ร่วมหาสาเหตุ ร่วมปรึกษาหารือหรือแนวทางการแก้ไข ร่วมการตัดสินใจร่วมการวางแผนงาน ร่วมการปฏิบัติงาน ร่วมการติดตามผลงาน และร่วมบำรุงรักษาในระยะยาว

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 5 ระดับ ประกอบด้วย

- (1) การค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
- (2) การวางแผน
- (3) การปฏิบัติงาน
- (4) การรับผลประโยชน์
- (5) การประเมินผล

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฐิติวรดา เสนาบดี และ อติศักดิ์ สิงห์สีโว.(2562). ทำการศึกษาการส่งเสริมการลดการใช้พลาสติกสำหรับนักเรียนโรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคู่มือการลดการใช้พลาสติกให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์80\80 และมีประสิทธิผล ศึกษาและเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการลดการใช้พลาสติกสำหรับนักเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ก่อนและหลังการส่งเสริม และศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติต่อการลดการใช้พลาสติกสำหรับนักเรียนโรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม และหลังการส่งเสริมกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 32 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทอด ได้แก่ คู่มือการส่งเสริม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ และแบบวัดทัศนคติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ Paired t-test จากการศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพของคู่มือมีค่าเท่ากับ 86.80\84.80 และมีดัชนีประสิทธิผล(E.I) เท่ากับ 0.7644 หมายความว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ความก้าวหน้าในการมีเรียนรู้ร้อยละ 76.44 สำหรับความรู้และทัศนคติต่อการลดการใช้พลาสติก พบว่า ความรู้และทัศนคติหลังการส่งเสริมสูงกว่าก่อนการส่งเสริมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัจฉราพรรณ ลิภพพันธ์ และ วิษณุ เหลืองลออ.(2557). ทำการศึกษาเจตคติและพฤติกรรมการลดใช้ถุงพลาสติกของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ถุงพลาสติกเป็นสิ่งประดิษฐ์ที่กำหนดขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคเกิดความสะดวกสบายขึ้นในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะเมื่อต้องไปซื้อสินค้าต่าง ๆ แต่ยังมีการใช้ถุงพลาสติกมากขึ้นเท่าไร ก็เท่ากับการสร้างขยะให้แก่โลกมากขึ้นเท่านั้น ปัจจุบันหลายหลายประเทศทั่วโลกได้ตระหนักถึงปัญหาขยะจากถุงพลาสติกมากขึ้น ส่งผลให้เกิดมาตรการในการลดการใช้ถุงพลาสติกอย่างจริงจัง สำหรับประเทศไทยมีการใช้ถุงพลาสติก 20 ล้านตันต่อปี แต่ก็ยังไม่มีกฎหมายควบคุมการใช้ถุงพลาสติกเข้มงวดเหมือนในหลายๆ ประเทศทั่วโลก จะมีเพียงหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องพยายามผลักดันโครงการรณรงค์เสริมจิตสำนึก รับรู้และตระหนักถึงปัญหาขยะถุงพลาสติกอย่างต่อเนื่อง ซึ่งยังไม่เห็นการปฏิบัติจริงได้อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเจตคติและพฤติกรรมการลดใช้ถุงพลาสติกของประชาชนรวมทั้งกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลดใช้ถุงพลาสติกและการควบคุมตนเองของประชาชนในการลดการใช้ถุงพลาสติก ผลการวิจัยพบว่าประชาชนเคยเห็นหรือรู้จักโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกจากสื่อต่าง ๆ คือทางโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ และญาติพี่น้อง การวิจัยพบว่า ร้อยละ 55.00 ของประชาชนที่เคยเห็นหรือรู้จักโครงการลดใช้ถุงพลาสติกคิดว่าโครงการ ประสบความสำเร็จ ส่วนอีกร้อยละ 45.00 คิดว่าโครงการไม่ประสบความสำเร็จ ส่วนเจตคติ กลุ่มอ้างอิง และพฤติกรรมระหว่างกลุ่มประชาชนที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จกับกลุ่มที่คิดว่าโครงการไม่ประสบความสำเร็จแตกต่างกัน สำหรับเหตุผลที่ทำให้ประชาชนคิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกไม่ประสบความสำเร็จมากที่สุด คือ ความเคยชินของพฤติกรรม คนไม่มีจิตสำนึก ถุงพลาสติกเป็นสิ่งจำเป็นและสะดวกเพราะยังไม่มีวัสดุอื่นทดแทนได้ดีเท่า การรณรงค์การลดใช้ถุงพลาสติกอย่างจริงจังไม่มีความต่อเนื่อง ผู้ขายยังคงใช้ถุงพลาสติกใส่สินค้าให้ และขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ

กนกทิพย์ อโนราช และ มงคลกร ศรีวิรัชชัย (2560). ทำการศึกษาลดใช้ถุงพลาสติกหลังกิจกรรมส่งเสริมการปฏิเสธการรับถุงพลาสติกของประชาชน บ้านหนองบัวใต้ ตำบลเมืองพาน อำเภอพวน จังหวัดเชียงราย มุ่งเน้นที่จะศึกษาเปรียบเทียบปริมาณการใช้ถุงพลาสติกก่อนและหลังจัดกิจกรรมส่งเสริมการปฏิเสธการรับถุงพลาสติกของประชาชน บ้านหนองบัวใต้ ตำบลเมืองพาน อำเภอพวน จังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ปริมาณการใช้ถุงพลาสติกของประชาชนหลังกิจกรรมส่งเสริมการปฏิเสธการรับถุงพลาสติก ($\bar{x} = 2.91, S.D. = 2.28$) โดยภาพรวมต่ำกว่าก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการปฏิเสธการรับถุงพลาสติก ($\bar{x} = 4.05, S.D. = 2.61$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจะเห็นว่าการส่งเสริมสามารถเสริมพฤติกรรมการลดการใช้ถุงพลาสติก แต่ควรมีการศึกษาพฤติกรรมเฉพาะที่มีส่วน

สำคัญมากที่สุดเพื่อเป็นต้นแบบของกิจกรรมต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมกรหลักเลี้ยง การรับถุงพลาสติกและพฤติกรรมกรเข้าร่วมสนับสนุนจากหน่วยงานที่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .616 ซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และพฤติกรรมกรจัดการถุงพลาสติกและพฤติกรรมกรเข้าร่วมการสนับสนุนจากหน่วยงานที่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .556 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การดำเนินงานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีวิธีการดำเนินงานวิจัยตามหัวข้อดังนี้

- 1.ประชากร
- 2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.การสร้างเครื่องมือ
- 4.การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 5.การเก็บข้อมูล
- 6.วิเคราะห์ข้อมูล

1.ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานรักษาความสะอาดในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีจำนวนทั้งหมด 54 คน

2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มี 3 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3.การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้สำหรับศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองโดยสรุปจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่กล่าวมาในบทที่ 2 ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ศาสนา ภูมิลำเนาเดิม รายได้ต่อวัน ซึ่งลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 2 ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 คำตอบ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 3 ได้แก่ ข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม 1 ข้อ

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายจะแบ่งออกเป็นข้อ ๆ ดังนี้คือ

มากที่สุด	5 คะแนน
มาก	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน

การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2529)

4.21-5.00	หมายถึง มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกในระดับมากที่สุด
3.41-4.20	หมายถึง มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกในระดับมาก
2.61-3.40	หมายถึง มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกระดับปานกลาง
1.81-2.60	หมายถึง มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกระดับน้อย
1.00-1.80	หมายถึง มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกระดับน้อยที่สุด

4.การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งมีขั้นตอนต่อไปนี้

4.1 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านช่วยตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Congruence : IOC) ด้วยสมการที่ (3.1)

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad \text{_____} (3.1)$$

เมื่อ IOC = ค่าดัชนีความสอดคล้อง

R = ค่าความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดหรือไม่

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด

N = จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

หลังจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปมาใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งแบบสอบถามฉบับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มีค่า IOC เท่ากับ 0.933 ถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้อย่างมีคุณภาพ

4.2 ความเชื่อมั่น(Reliability) นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มพนักงานรักษาความสะอาดที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คนและหาความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์ของแอลฟาของครอนบาค (Crobach' Alpha Method) (Crobach,1995) และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการคำนวณ ถ้าผลการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.7 แสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นสูง ซึ่งแบบสอบถามฉบับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.877 ซึ่งถือได้ว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นสูงและสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างได้จริง

5.การเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำการวิจัยครั้งนี้จะประกอบด้วย การเก็บข้อมูลทุติยภูมิและการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ ดังนี้

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

ในการศึกษาวิจัยได้ทำการค้นคว้างานวิจัยและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งการสืบค้นข้อมูลจากหนังสือวรรณกรรมต่าง ๆ รวมถึงสืบค้นทางเว็บไซต์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติก

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาผู้วิจัยได้ทำการแจกและรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองซึ่งมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมดังนี้

- (1) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมด 54 ฉบับ ไปแจกให้กับพนักงานรักษาความสะอาดในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- (2) เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยโดยเก็บจากพนักงานรักษาความสะอาดในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 54 คน
- (3) รวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้วนำแบบสอบถามที่ได้ครบจำนวน 54 ฉบับมาจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6.การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาแปลงเป็นรหัสตัวเลข และบันทึกลงโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์แยกตามส่วนของข้อมูล ดังนี้

- (1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย (μ) และใช้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
- (2) ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการลดการใช้ถุงพลาสติก วิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย (μ) และใช้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
- (3) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาดใช้สถิติอนุมาน ประกอบด้วย (t-Test) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

H_0 : พนักงานรักษาความสะอาดที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : พนักงานรักษาความสะอาดที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกที่แตกต่างกัน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ต่อไปนี้

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

1.1 เพศ

จากการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลเพศของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง ร้อยละ 85.2 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 14.8 ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	8	14.8
หญิง	46	85.2
รวม	54	100.0

1.2 อายุ

ด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุช่วง 41-50 ปี (ร้อยละ 48.1) รองลงมาช่วงอายุ 51-60 ปี (ร้อยละ 40.7) ช่วงอายุ 31-40 ปี (ร้อยละ 5.6) ช่วงอายุ 61-70 ปี (ร้อยละ 5.6) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
31-40 ปี	3	5.6
41-50 ปี	26	48.1
51-60 ปี	22	40.7
61-70 ปี	3	5.6
รวม	54	100.0

1.3 ระดับการศึกษา

ด้านระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 81.5) รองลงมาในระดับมัธยมต้น (ร้อยละ 16.7) ระดับมัธยมปลาย (ร้อยละ 1.9) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	44	81.5
มัธยมต้น	9	16.7
มัธยมปลาย	1	1.9
ปวช /ปวส /อนุปริญญา	-	-
ปริญญาตรี	-	-
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	-	-
รวม	54	100.0

1.4 ศาสนา

ด้านศาสนาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 100.0 ดังตาราง 4.4

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามศาสนา

ศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
พุทธ	54	100.0
อิสลาม	-	-
คริสต์	-	-
อื่น ๆ	-	-
รวม	54	100.0

1.5 ภูมิลำเนา

ด้านภูมิลำเนาเดิมของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 44.4) ภาคกลาง (ร้อยละ 44.4) รองลงมาภาคเหนือ (ร้อยละ 5.6) ภาคตะวันตก (ร้อยละ 3.7) ภาคตะวันออก (ร้อยละ 1.9) ตามลำดับ และไม่พบภาคใต้ ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม

ภาค	จำนวน	ร้อยละ
ภาคเหนือ	3	5.6
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	26	44.4
ภาคกลาง	24	44.4
ภาคตะวันออก	1	1.9
ภาคตะวันตก	2	3.7
ภาคใต้	-	-
รวม	54	100.0

1.6 รายได้

ด้านรายได้ต่อวันของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 250-350 บาทต่อวัน (ร้อยละ 88.9) รองลงมาคือ 351-450 บาทต่อวัน (ร้อยละ 9.3) และ 451-550 บาทต่อวัน (ร้อยละ 1.9) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 รายได้ต่อวันของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายได้/วัน	จำนวน	ร้อยละ
250-350 บาท	48	88.9
351-450 บาท	5	9.3
451-550 บาท	1	1.9
มากกว่า 550 บาท	-	-
รวม	54	100.0

2. ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติก

การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาถุงพลาสติก ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการลดการใช้ถุงพลาสติก ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการลดการใช้ถุงพลาสติก ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการลดการใช้ถุงพลาสติก และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติก ผลจากการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมในด้านการวิเคราะห์ปัญหาถุงพลาสติก

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ด้านการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาถุงพลาสติก โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.10 ซึ่งตามเกณฑ์การให้คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาของการใช้ถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.33 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการหาข้อมูลอันตรายจากปัญหาถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.28 อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.80 อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของสาเหตุของปัญหาจากการใช้ถุงพลาสติก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.00 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ทั้งนี้ การศึกษาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ด้านการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาถุงพลาสติก เมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมจำแนกเป็น 4 ข้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษา
ความสะอาด

ด้านการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา ถุงพลาสติก	μ	S.D	ระดับการมี ส่วนร่วม
1.การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ของการใช้ถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวน สุนันทา	3.33	1.082	ระดับปาน กลาง
2.การมีส่วนร่วมในการหาข้อมูลอันตรายจาก ปัญหาถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนัน ทา	3.28	1.123	ระดับปาน กลาง
3.การมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของ สาเหตุของปัญหาจากการใช้ถุงพลาสติก	2.80	1.053	ระดับปาน กลาง
4.การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิด จากการใช้ถุงพลาสติก	3.00	1.082	ระดับปาน กลาง
เฉลี่ย	3.10	1.085	ระดับปาน กลาง

2.2 การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนการลดการใช้ถุงพลาสติก

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของ
พนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการลด
การใช้ถุงพลาสติกโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 2.77 ซึ่งตามเกณฑ์การให้คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการลดใช้ถุงพลาสติก
ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.87 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ การมีส่วน
ร่วมในการกำหนดวิธีการรณรงค์เกี่ยวกับการลดการใช้ถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คิด
เป็นค่าเฉลี่ย 2.83 อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมการกำหนดวิธีการจัดการปัญหาการใช้ถุงพลาสติก
ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.72 อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการ
กำหนดเวลาดำเนินกิจกรรมในกิจกรรมการลดการใช้ถุงพลาสติกของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คิด
เป็นค่าเฉลี่ย 2.67 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ทั้งนี้การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตาม
นโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ด้าน

การมีส่วนร่วมในการวางแผนการลดการใช้ถุงพลาสติก เมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมจำแนกเป็น 4 ข้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงาน
รักษาความสะอาด ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการลดการใช้ถุงพลาสติก

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการลดการใช้ ถุงพลาสติก	μ	S.D	ระดับการมี ส่วนร่วม
1.การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการลดใช้ ถุงพลาสติก	2.87	1.100	ระดับปาน กลาง
2.การมีส่วนร่วมในการหาข้อมูลอันตรายจาก ปัญหาถุงพลาสติก	2.72	0.920	ระดับปาน กลาง
3.การมีส่วนร่วมในการกำหนดเวลาดำเนินกิจกรรม ในกิจกรรมการลดการใช้ถุงพลาสติก	2.67	0.952	ระดับปาน กลาง
4.การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการรณรงค์ เกี่ยวกับการลดการใช้ถุงพลาสติก	2.83	1.060	ระดับปาน กลาง
เฉลี่ย	2.77	1.008	ระดับปาน กลาง

2.3 การมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติการลดการใช้ถุงพลาสติก

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการลดการใช้ถุงพลาสติกโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.98 ซึ่งตามเกณฑ์การให้คะแนนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการลดการใช้ถุงพลาสติก เพื่อให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีความสะอาดปราศจากถุงพลาสติก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.26 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมในการใช้ถุงผ้าไปซื้อสินค้าเพื่อลดการใช้ถุงพลาสติก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.15 อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการช่วยรณรงค์การลดถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.94 อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการใช้ถุงกระดาษแทนการใช้ถุงพลาสติก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.56 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ทั้งนี้การศึกษากการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ด้านการมีส่วนร่วมใน

การปฏิบัติการลดการใช้ถุงพลาสติก เมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมจำแนกเป็น 4 ข้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการลดการใช้ถุงพลาสติก

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการลดการใช้ ถุงพลาสติก	μ	S.D	ระดับการมี ส่วนร่วม
1.การมีส่วนร่วมในการใช้ถุงผ้าไปซื้อสินค้าเพื่อลด การใช้ถุงพลาสติก	4.15	1.204	ระดับมาก
2.การมีส่วนร่วมในการลดการใช้ถุงพลาสติกเพื่อให้ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีความสะอาด ปราศจากถุงพลาสติก	4.26	1.067	ระดับมาก ที่สุด
3.การมีส่วนร่วมในการใช้ถุงกระดาษแทนการใช้ ถุงพลาสติก	3.56	1.239	ระดับมาก
4.การมีส่วนร่วมในการช่วยรณรงค์การลด ถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	3.94	1.220	ระดับมาก
เฉลี่ย	3.98	1.183	ระดับมาก

2.4 การมีส่วนร่วมในด้านการได้รับประโยชน์จากการลดการใช้ถุงพลาสติก

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการลดการใช้ถุงพลาสติกโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.25 ซึ่งตามเกณฑ์การให้คะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ท่านรู้สึกมีความสุขมากขึ้นเมื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีความสะอาดและปราศจากขยะจากถุงพลาสติก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.63 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เมื่อขยะจากถุงพลาสติกลดลงจะทำให้ท่านใช้เวลาในการทำความสะอาดพื้นที่เร็วขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.59 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อขยะจากถุงพลาสติกลดลงจะทำให้สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาสะอาดขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.59 อยู่ในระดับมากที่สุด การได้รับประโยชน์จากการขายขยะถุงพลาสติกที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.19 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ทั้งนี้การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้

ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการลดการใช้ถุงพลาสติก เมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมจำแนกเป็น 4 ข้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการลดการใช้ถุงพลาสติก

ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์จากการลดใช้ถุงพลาสติก	μ	S.D	ระดับการมีส่วนร่วม
1.การได้รับประโยชน์จากการขายขยะถุงพลาสติกที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	3.19	1.290	ระดับปานกลาง
2.เมื่อขยะจากถุงพลาสติกกลดลงจะทำให้ท่านใช้เวลาในการทำทำความสะอาดพื้นที่เร็วขึ้น	4.59	0.813	ระดับมากที่สุด
3.เมื่อขยะจากถุงพลาสติก กลดลงจะทำให้สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาสะอาดขึ้น	4.59	0.836	ระดับมากที่สุด
4.ท่านรู้สึกมีความสุขมากขึ้นเมื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีความสะอาดและปราศจากขยะจากถุงพลาสติก	4.63	0.808	ระดับมากที่สุด
เฉลี่ย	3.98	0.937	ระดับมากที่สุด

2.5 การมีส่วนร่วมในด้านการติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติก

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติกโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.49 ซึ่งตามเกณฑ์การให้คะแนนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประเมินข้อมูลปริมาณขยะจากถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.80 อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตอบแบบประเมินผลการลดการใช้ถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.52 อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการออกสำรวจสภาพการดำเนินการลดการใช้ถุงพลาสติกของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.50 อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีการติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติกของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.13 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ทั้งนี้การศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติก เมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมจำแนกเป็น 4 ข้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติก

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามการลดการใช้ ถุงพลาสติก	μ	S.D	ระดับการมี ส่วนร่วม
1.การมีส่วนร่วมในการออกสำรวจสภาพการ ดำเนินการลดการใช้ถุงพลาสติกของมหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทา	3.50	1.095	ระดับมาก
2.การมีส่วนร่วมในการตอบแบบประเมินผลการลด การใช้ถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนัน ทา	3.52	1.314	ระดับมาก
3.การมีส่วนร่วมในการประเมินข้อมูลปริมาณขยะ จากถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	3.80	1.203	ระดับมาก
4.การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีการติดตามการ ลดการใช้ถุงพลาสติกของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวน สุนันทา	3.13	1.010	ระดับปาน กลาง
เฉลี่ย	3.49	1.155	ระดับมาก

2.6 ภาพรวมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติก

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.52 ซึ่งตามเกณฑ์การให้คะแนนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการลดใช้ถุงพลาสติก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.25 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการลดการใช้ถุงพลาสติก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.98 อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.49 อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาถุงพลาสติก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.10 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการลดการใช้ถุงพลาสติก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.77 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ทั้งนี้ การศึกษาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติก จำแนกเป็น 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 สรุประดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติก	μ	S.D	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาถุงพลาสติก	3.10	1.085	ระดับปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการลดการใช้ถุงพลาสติก	2.77	1.008	ระดับปานกลาง
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการลดการใช้ถุงพลาสติก	3.98	1.183	ระดับมาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการลด	4.25	0.937	ระดับมากที่สุด
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติก	3.49	1.155	ระดับมาก
เฉลี่ย	3.52	1.074	ระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วม

การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเมื่อจำแนกตามเพศ พบว่าการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาดเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกัน ผลจากการวิเคราะห์มีดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมในด้านการวิเคราะห์ปัญหาถุงพลาสติก

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาดเพศชายและเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 และเมื่อนำมาทดสอบทางสถิติโดย t-Test พบว่า พนักงานรักษาความสะอาดเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาถุงพลาสติกไม่แตกต่างกัน [Sig. เท่ากับ 0.679 > α (0.05)] เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด ด้านการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด เมื่อจำแนกตามเพศ

ด้านการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาถุงพลาสติก	μ	t	Sig.
ชาย	3.10	0.418	0.679
หญิง	3.10		

3.2 การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนการลดการใช้ถุงพลาสติก

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาดเพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 3.10 รองลงมา การมีส่วนร่วมในการวางแผนการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาดเพศชาย มีค่าเฉลี่ย 2.72 และเมื่อนำมาทดสอบทางสถิติโดย t-Test พบว่า พนักงานรักษาความสะอาดเพศชายและเพศหญิงมีการมีส่วนร่วมในการวางแผนการลดการใช้ถุงพลาสติกที่ไม่แตกต่างกัน [Sig. เท่ากับ 0.367 > α (0.05)] เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด เมื่อจำแนกตามเพศ

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการลดการใช้ถุงพลาสติก	μ	t	Sig.
ชาย	2.72	0.972	0.367
หญิง	3.10		

3.3 การมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติการลดการใช้ถุงพลาสติก

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาดเพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 3.99 รองลงมา การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาดเพศชาย มีค่าเฉลี่ย 3.88 และเมื่อนำมาทดสอบทางสถิติโดย t-Test พบว่า พนักงานรักษาความสะอาดเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการลดการใช้ถุงพลาสติกที่ไม่แตกต่างกัน [Sig. เท่ากับ 0.557 > α (0.05)] เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด เมื่อจำแนกตามเพศ

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการลดการใช้ถุงพลาสติก	μ	t	Sig.
ชาย	3.88	0.258	0.557
หญิง	3.99		

3.4 การมีส่วนร่วมในด้านการได้รับประโยชน์จากการลดการใช้ถุงพลาสติก

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาดเพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 4.47 รองลงมา การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาดเพศชาย มีค่าเฉลี่ย 4.22 และเมื่อนำมาทดสอบทางสถิติโดย t-Test พบว่า พนักงานรักษาความสะอาดเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการลดการใช้ถุงพลาสติกที่ไม่แตกต่างกัน [Sig. เท่ากับ 0.577 > α (0.05)] เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด เมื่อจำแนกตามเพศ

ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการลดการใช้ถุงพลาสติก	μ	t	Sig.
ชาย	4.22	0.625	0.577
หญิง	4.47		

3.5 การมีส่วนร่วมในด้านการติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติก

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การมีส่วนร่วมในการติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาดเพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 3.63 รองลงมา การมีส่วนร่วมในการติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาดเพศชาย มีค่าเฉลี่ย 3.46 และเมื่อนำมาทดสอบทางสถิติโดย t-Test พบว่า พนักงานรักษาความสะอาดเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติกที่ไม่แตกต่างกัน [Sig. เท่ากับ 0.692 > α (0.05)] เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด เมื่อจำแนกตามเพศ

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติก	μ	t	Sig.
ชาย	3.46	0.390	0.692
หญิง	3.63		

3.6 ภาพรวม ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติก จำแนกตามเพศ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด พบว่าพนักงานรักษาความสะอาดเพศหญิง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.26 เพศชาย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.50 และเมื่อนำมาทดสอบทางสถิติโดย t-Test พบว่า พนักงานรักษาความสะอาดเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกที่ไม่แตกต่างกัน [Sig. เท่ากับ 0.574 > α (0.05)] เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 สรุปผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบาย
การลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด เมื่อจำแนกตามเพศ

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วม เมื่อจำแนกตามเพศ	μ	t	Sig.
ชาย	3.50	0.533	0.574
หญิง	4.26		

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีรายละเอียดของการดำเนินการศึกษาวิจัยโดยสรุป รวมทั้งข้อเสนอแนะจากการวิจัยดังต่อไปนี้

1.วิธีการดำเนินงานวิจัย

การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาดมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาดมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำแนกตามเพศ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพนักงานรักษาความสะอาดมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาทั้งหมดจำนวน 54 คน การวิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นพนักงานรักษาความสะอาดในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 54 คน และดำเนินการเก็บ รวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ผู้วิจัยได้ทำการแจกและรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองโดยใช้แบบสอบถาม 54 ชุด ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แจ้งวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยในครั้งนี้ให้กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการคัดเลือกได้ทราบและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เมื่อเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว นำแบบสอบถามที่ได้ครบจำนวน 54 ชุด มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปแยกตามส่วนของข้อมูล ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ การแจกแจงความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ค่าเฉลี่ย ข้อมูลการวัดระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา วิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด เพศชายและเพศหญิง ใช้สถิติอนุมาน ประกอบด้วย (t-Test) ที่ระดับนัยสำคัญ .05

2.สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินงานวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่าพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง (คิดเป็นร้อยละ 85.2) และเพศชาย (คิดเป็นร้อยละร้อยละ 14.8) ด้านอายุของพนักงานรักษาความสะอาดมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาส่วนใหญ่มีอายุช่วง 41-50 ปี (คิดเป็นร้อยละ 48.1) ด้านระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (คิดเป็นร้อยละ 81.5) ด้านศาสนาของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่าส่วนใหญ่เป็นศาสนาพุทธ (คิดเป็นร้อยละ 100.0) ด้านภูมิลำเนาเดิมของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่าส่วนใหญ่อยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (คิดเป็นร้อยละ 44.4) ด้านรายได้ต่อวันของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่ารายได้ต่อวันส่วนใหญ่อยู่ที่ 250-350 บาท/วัน (คิดเป็นร้อยละ 88.9)

2.2 ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.52 ซึ่งตามเกณฑ์การให้คะแนนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการลดใช้ถุงพลาสติก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.25 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามการลดการใช้ถุงพลาสติก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.98 อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.49 อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาถุงพลาสติก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.10 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการลดการใช้ถุงพลาสติก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.77 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ทั้งนี้ การศึกษาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติก จำแนกเป็น 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด เมื่อจำแนกตามเพศ

ผลการศึกษพบว่า การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด เมื่อจำแนกตามเพศพบว่าพนักงานรักษาความสะอาดเพศหญิง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.26 เพศชาย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.50 และเมื่อนำมาทดสอบทางสถิติโดย t-Test พบว่า พนักงานรักษาความสะอาดเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกที่ไม่แตกต่างกัน [Sig. เท่ากับ 0.574 > α (0.05)] เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ซึ่งมีประเด็นที่ควรนำไปพิจารณาดังนี้

3.1. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งนี้

(1) มหาวิทยาลัยควรให้ความรู้ความเข้าใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการลดการใช้ถุงพลาสติก แก่พนักงานทำความสะอาด โดยให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของความสำคัญที่ต้องมีการลดขยะที่เกิดจากถุงพลาสติก ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัย การเข้าถึงความรู้ดังกล่าวโดยผ่านขบวนการอบรม แผ่นพับ กระดานข่าว การทำประชาสัมพันธ์บ่อย ๆ และสม่ำเสมอ สอดแทรกการร่วมมือจัดการขยะเพื่อประโยชน์ของตนเองและมหาวิทยาลัย

(2) มหาวิทยาลัยควรให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาขยะที่เกิดจากถุงพลาสติก การรักษาสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย ให้พนักงานรักษาความสะอาดทราบผ่านทางโปสเตอร์ อย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง

3.2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาถึงปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อการวัดระดับการมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ละเอียดมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2558). **การคัดแยกขยะมูลฝอย**. กรุงเทพฯ : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- _____. (2558). **แนวทางการลดปริมาณขยะและการกำจัดขยะพลาสติก**. สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2563 จาก http://www.pcd.go.th/Info_serv/File/17-09-62/40.pdf.
- _____. (2562). **ประเภทของถุงพลาสติก**. สืบค้นเมื่อ 19 สิงหาคม 2563 จาก <https://packingdd.com/plastic-bag-type>
- _____. (2562). **การแยกขยะพลาสติก**. สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2563 จาก <http://www.pcd.go.th/about/file/group2/sub1/grofttrain62-2.pdf>.
- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (2560). **ขยะพลาสติกในทะเล ถึงเวลาสังคมต้องตื่นตัว**. กรุงเทพฯ : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- _____. (2562). **นโยบายลดการใช้ถุงพลาสติก**. สืบค้นเมื่อ 29 กรกฎาคม 2563 จาก <http://newweb.mnre.go.th/th/news/detail/53154>.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2548). **ความหมายของการมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย
- กิตติยา สุวรรณสิทธิ์, ดนัย อังควัฒนวิทย์. (2558). **การคัดแยกขยะ**. สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2563 จาก <https://med.mahidol.ac.th/atrama/sites/default/files/public/pdf>.
- ณิชา บุรณสิงห์. (2559). **ขยะพลาสติก : ภัยใกล้ตัว** ; เอกสารวิชาการ. กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2553). **มหันตภัยขยะถุง ก่อโลกร้อนน้ำท่วม**. สืบค้นเมื่อ 24 สิงหาคม 2563 จาก <https://www.thairath.co.th/content/79566>.
- ทะนงศักดิ์ คุ่มไชนะ. (2540). **หลักการพัฒนาชุมชน** ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). **ถึงเวลางดใช้ถุงพลาสติกอย่างจริงจัง**. กรุงเทพฯ
- ธนาวดี ลี้จากภัย. (2560). **ขั้นตอนการรีไซเคิลพลาสติก**. กรุงเทพฯ : บริษัท กวงลีพลาสติก จำกัด.
- บริษัทเพอร์เทอร์แลนด์ อินเตอร์เทรด จำกัด. (2560). **ขั้นตอนการผลิตถุงพลาสติก**. กรุงเทพฯ.

ปภาวรินทร์ นาจำปา (2557) . **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาล**

ตำบลคลองใหญ่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด. ตราด : วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชนวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภิริติ ลีภากรณ. (2554). **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตควบคุมมลพิษ :**

กรณีศึกษาชุมชนมาบขลุท อ.เมือง จ.ระยอง. ระยอง : วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม) คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เมตตา สีนยุบุตร. (2548). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพ**

หมู่บ้าน/ชุมชน (SML): ศึกษากรณีหมู่ที่ 4 ตำบลบ้านร่อม อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

วรางคณา ศรีนิล. (2555). **มาตรการทางนโยบายเพื่อลดการใช้ถุงพลาสติก: ประสพการณ์ของต่างประเทศ**

การประยุกต์ใช้ในประเทศไทย. : วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ.

ศุสิทธิ์ แสงกระจ่าง,ปัทมา พลอยสว่าง และปริญดา พรหมหิตาธร. (2556). **ผลกระทบของพลาสติกต่อ**

สุขภาพและสิ่งแวดล้อม. : วารสารพิษวิทยาไทย สถาบันมะเร็งแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.

สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2559). **แนวทางการลดปริมาณขยะและการกำจัด**

ขยะพลาสติกอย่างถูกวิธี. กรุงเทพฯ.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.(2560). **การนำขยะพลาสติกใช้แล้วกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่.**

: สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. กรุงเทพฯ.

สมนึก ปัญญาสิงห์. (2542). **การทำงานแบบมีส่วนร่วม. คณะมนุษยศาสตร์และ**

สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมตามนโยบายการลดใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

คำชี้แจง

- 1.แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีสาขาวิทยาศาสตร์
สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- 2.การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามนี้คณะผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวมซึ่งไม่มีผลกระทบใดๆ
ต่อผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จแล้วคณะผู้วิจัยจะนำมาให้บริการ
วิชาการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในโอกาสต่อไป
- 3.การตอบแบบสอบถาม
 - 3.1 โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ ที่เป็นจริงหรือตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดหรือเติมข้อความในช่องว่างให้สมบูรณ์
 - 3.2 แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน โปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อเพื่อความสมบูรณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ☐ 1.ชาย ☐ 2.หญิง
- 2.อายุ (ระบุ) ☐ 1.20-30 ปี ☐ 2.31-40 ปี ☐ 3.41-50 ปี
☐ 4.51-60 ปี ☐ 5.61-70 ปี ☐ 6.มากกว่า 70 ปี
- 3.ระดับการศึกษา ☐ 1.ประถม ☐ 2.มัธยมต้น ☐ 3.มัธยมปลาย
☐ 4.ปวช /ปวส /อนุปริญญา ☐ 5.ปริญญาตรี ☐ 6.ปริญญาโทหรือสูงกว่า

4.ศาสนา

☐ 1.พุทธ☐ 2.อิสลาม☐ 3.คริสต์☐ 4.อื่นๆ(ระบุ).....

5.ภูมิภาค (ระบุ)

☐ 1.ภาคเหนือ☐ 2.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ☐ 3.ภาคกลาง☐ 4.ภาคตะวันออก☐ 5.ภาคตะวันตก☐ 6.ภาคใต้

6.รายได้ต่อวัน (ระบุ)

☐ 1. 250-350 บาท/วัน☐ 2. 351-450 บาท/วัน☐ 3. 451-550 บาท/วัน☐ 4. มากกว่า 550 บาท/วัน

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงาน
รักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน 5,4,3,2,1 ซึ่งตรงกับการมีส่วนร่วมในการลดใช้
ถุงพลาสติกของท่าน โดยหมายเลขต่าง ๆ มีความหมายดังต่อไปนี้

5 = มากที่สุด

4 = มาก

3 = ปานกลาง

2 = น้อย

1 = น้อยที่สุด

ข้อ	การมีส่วนร่วมการลดใช้ถุงพลาสติก	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
ส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาถุงพลาสติก						
7	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาของการใช้ถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา					
8	ท่านมีส่วนร่วมในการหาข้อมูลอันตรายจากปัญหาถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา					
9	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของสาเหตุของปัญหาจากการใช้ถุงพลาสติก					

10	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติก					
ส่วนร่วมในการวางแผนการลดการใช้ถุงพลาสติก						
11	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการลดใช้ถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา					
12	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการจัดการปัญหาการใช้ถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา					
13	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเวลาดำเนินกิจกรรมในกิจกรรมการลดการใช้ถุงพลาสติกของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา					
14	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการรณรงค์เกี่ยวกับการลดการใช้ถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา					
ส่วนร่วมในการปฏิบัติการลดการใช้ถุงพลาสติก						
15	ท่านมีส่วนร่วมในการใช้ถุงผ้าไปซื้อสินค้าเพื่อลดการใช้ถุงพลาสติก					
16	ท่านมีส่วนร่วมในการลดการใช้ถุงพลาสติกเพื่อให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีความสะอาดปราศจากถุงพลาสติก					
17	ท่านมีส่วนร่วมในการใช้ถุงกระดาษแทนการใช้ถุงพลาสติก					
18	ท่านมีส่วนร่วมในการช่วยรณรงค์การลดถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา					

ส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการลดการใช้ถุงพลาสติก						
19	ท่านได้รับประโยชน์จากการขายขยะถุงพลาสติกที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา					
20	เมื่อขยะจากถุงพลาสติกลดลงจะทำให้ท่านใช้เวลาในการทำความสะดวกพื้นที่เร็วขึ้น					
21	เมื่อขยะจากถุงพลาสติกลดลงจะทำให้สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาสะอาดขึ้น					
22	ท่านรู้สึกมีความสุขมากขึ้นเมื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีความสะอาดและปราศจากขยะจากถุงพลาสติก					
ส่วนร่วมในการติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติก						
23	ท่านมีส่วนร่วมในการออกสำรวจสภาพการดำเนินการลดการใช้ถุงพลาสติกของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา					
24	ท่านมีส่วนร่วมในการตอบแบบประเมินผลการลดการใช้ถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา					
25	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินข้อมูลปริมาณขยะจากถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา					
26	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีการติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติกของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการลดการใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาดใน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

27. ข้อเสนอแนะในการลดการใช้ถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

แบบประเมินความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (LOC)

แบบตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ การหาค่าดัชนีความ สอดคล้องของวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC)

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้ใช้สำหรับประเมินแบบสอบถามเรื่องการมีส่วนร่วมตามนโยบายการลดใช้ถุงพลาสติก
ของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

1.1 ให้ความเห็น +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้

1.2 ให้ความเห็น 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหาหรือไม่ สามารถนำไปใช้ได้
หรือไม่

1.3 ให้ความเห็น -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับเนื้อหา ไม่สามารถนำไปใช้ได้

2.โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องความคิดเห็นที่ท่านเห็นด้วย

3.หากมีข้อเสนอแนะใด ๆ โปรดเขียนข้อความที่ท่านเห็นสมควรแก้ไขนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

นางสาว อิศราภรณ์ ศรีทะนุ

นางสาว พิมพ์ชนก เพื่องสัทธรรม

ผู้วิจัย

**ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมตามนโยบายการลดใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษา
ความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา**

ข้อ	การมีส่วนร่วมการลดใช้ถุงพลาสติก	ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่ เหมาะสม -1	
ส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาพลาสติก					
1	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาของการใช้ถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา				
2	ท่านมีส่วนร่วมในการหาข้อมูลถึงอันตรายจากปัญหาถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา				
3	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของสาเหตุของปัญหาจากการใช้ถุงพลาสติก				
4	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติก				
ส่วนร่วมในการวางแผนการลดการใช้ถุงพลาสติก					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการลดใช้ถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา				
6	ท่านมีส่วนร่วมการกำหนดวิธีการจัดการปัญหาการใช้ถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา				
7	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเวลาดำเนินกิจกรรมในกิจกรรมการลดการใช้ถุงพลาสติกของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา				

8	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการ รณรงค์ เกี่ยวกับการลดการใช้ ถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวน สุนันทา				
ส่วนร่วมในการปฏิบัติการลดการใช้ถุงพลาสติก					
9	ท่านมีส่วนร่วมในการใช้ถุงผ้าไปซื้อสินค้า เพื่อลดการใช้ถุงพลาสติก				
10	ท่านมีส่วนร่วมในการลดการใช้ ถุงพลาสติกเพื่อให้มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนสุนันทามีความสะอาดปราศจาก ถุงพลาสติก				
11	ท่านมีส่วนร่วมในการใช้ถุงกระดาษแทน การใช้ถุงพลาสติก				
12	ท่านมีส่วนร่วมในการช่วยรณรงค์การลด ถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวน สุนันทา				
มีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการลดการใช้ถุงพลาสติก					
13	ท่านได้รับประโยชน์จากการขายขยะ ถุงพลาสติกที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยราช ภัฏสวนสุนันทา				
14	เมื่อขยะจากถุงพลาสติกลดลงจะทำให้ ท่านใช้เวลาในการทำทำความสะอาดพื้นที่ เร็วขึ้น				
15	เมื่อขยะจากถุงพลาสติกลดลงจะทำให้ สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนสุนันทาสะอาดขึ้น				
16	ท่านรู้สึกมีความสุขมากขึ้นเมื่อ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีความ				

	สะอาดและปราศจากขยะจาก ถุงพลาสติก				
ส่วนร่วมในการติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติก					
17	ท่านมีส่วนร่วมออกสำรวจสภาพการ ดำเนินการลดการใช้ถุงพลาสติกของ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา				
18	ท่านมีส่วนร่วมในการตอบแบบ ประเมินผลการลดการใช้ถุงพลาสติกใน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา				
19	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินข้อมูล ปริมาณขยะจากถุงพลาสติกใน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา				
20	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีการ ติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติกของ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา				

ลงชื่อ.....(ผู้ประเมิน)

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
และผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (LOC)

1. ชื่อ-นามสกุล : รองศาสตราจารย์ ศิวพันธุ์ ชูอินทร์

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำสาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

คุณวุฒิการศึกษา : ปริญญาโท วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

: ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วิทยาศาสตร์เคมี)

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

2. ชื่อ-นามสกุล : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉมาลีสา เนียมมณี

ตำแหน่ง : หัวหน้าสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

คุณวุฒิการศึกษา : ปริญญาเอก (การใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน),

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

: ปริญญาโท วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม),

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

: ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม),

มหาวิทยาลัยศิลปากร

: ศึกษาศาสตรบัณฑิต (การศึกษานอกระบบ),มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

3. ชื่อ-นามสกุล : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิธินาถ เจริญโกคราช

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำสาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

คุณวุฒิการศึกษา : ปริญญาโท วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

: ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วิทยาศาสตร์), วิทยาลัยครูสวนสุนันทา

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC)

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมตามนโยบายการลดใช้ถุงพลาสติกของพนักงานรักษาความสะอาด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ข้อ	การมีส่วนร่วมการลดใช้ ถุงพลาสติก	ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาพลาสติก							
1	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ สาเหตุของปัญหาของการใช้ ถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราช ภัฏสวนสุนันทา	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
2	ท่านมีส่วนร่วมในการหาข้อมูล อันตรายจากปัญหาถุงพลาสติก ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนัน ทา	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
3	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับ ความสำคัญของสาเหตุของ ปัญหาจากการใช้ถุงพลาสติก	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ผลกระทบที่เกิดจากการใช้ ถุงพลาสติก	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ส่วนร่วมในการวางแผนการลดการใช้ถุงพลาสติก							
5	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนด กิจกรรมการลดใช้ถุงพลาสติกใน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนัน ทา	1	1	1	3	1	ใช้ได้

6	ท่านมีส่วนร่วมการกำหนด วิธีการจัดการปัญหาการใช้ ถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราช ภัฏสวนสุนันทา	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7	ท่านมีส่วนร่วมในการ กำหนดเวลาดำเนินกิจกรรมใน กิจกรรมการลดการใช้ ถุงพลาสติกของมหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทา	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนด วิธีการรณรงค์ เกี่ยวกับการลด การใช้ถุงพลาสติกใน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนัน ทา	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ส่วนร่วมในการปฏิบัติการลดการใช้ถุงพลาสติก							
9	ท่านมีส่วนร่วมในการใช้ถุงผ้าไป ซื้อสินค้าเพื่อลดการใช้ ถุงพลาสติก	1	1	1	3	1	ใช้ได้
10	ท่านมีส่วนร่วมในการลดการใช้ ถุงพลาสติกเพื่อให้มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทามีความ สะอาดปราศจากถุงพลาสติก	1	1	1	3	1	ใช้ได้
11	ท่านมีส่วนร่วมในการใช้ถุง กระดาษแทนการใช้ถุงพลาสติก	1	1	1	3	1	ใช้ได้
12	ท่านมีส่วนร่วมในการช่วย รณรงค์การลดถุงพลาสติกใน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนัน ทา	1	1	1	3	1	ใช้ได้

มีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการลดการใช้ถุงพลาสติก							
13	ท่านได้รับประโยชน์จากการขายขยะถุงพลาสติกที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	1	1	1	3	1	ใช้ได้
14	เมื่อขยะจากถุงพลาสติกลดลงจะทำให้ท่านใช้เวลาในการทำความสะดวกพื้นที่เร็วขึ้น	1	1	1	3	1	ใช้ได้
15	เมื่อขยะจากถุงพลาสติกลดลงจะทำให้สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาสะอาดขึ้น	1	1	1	3	1	ใช้ได้
16	ท่านรู้สึกมีความสุขมากขึ้นเมื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีความสะอาดและปราศจากขยะจากถุงพลาสติก	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ส่วนร่วมในการติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติก							
17	ท่านมีส่วนร่วมออกสำรวจสภาพการดำเนินการลดการใช้ถุงพลาสติกของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	1	1	1	3	1	ใช้ได้
18	ท่านมีส่วนร่วมในการตอบแบบประเมินผลการลดการใช้ถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
19	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินข้อมูลปริมาณขยะจากถุงพลาสติกในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	1	1	1	3	1	ใช้ได้

20	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ วิธีการติดตามการลดการใช้ ถุงพลาสติกของมหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทา	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
----	--	---	---	---	---	------	--------

ภาคผนวก ง

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมพัทธ์แอลฟาของครอนบาค

ผลการหาค่าความเชื่อมั่น

เมื่อทำการทดสอบแบบสอบถาม (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างพนักงานรักษาความสะอาด กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีจำนวน 30 คน โดยวิธีสัมพัทธ์แอลฟาของครอนบาค โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการคำนวณ มีค่า 0.877

Reliability

Case Processing Summary

		N	%
Cass	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all

variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.877	20

ภาคผนวก จ

ประมวลภาพการดำเนินงานวิจัย

ภาพ จ-1 นำแบบสอบถามไปสอบถามให้พนักงานรักษาความสะอาด

ภาพ จ-2 ชี้แจงรายละเอียดแบบสอบถาม

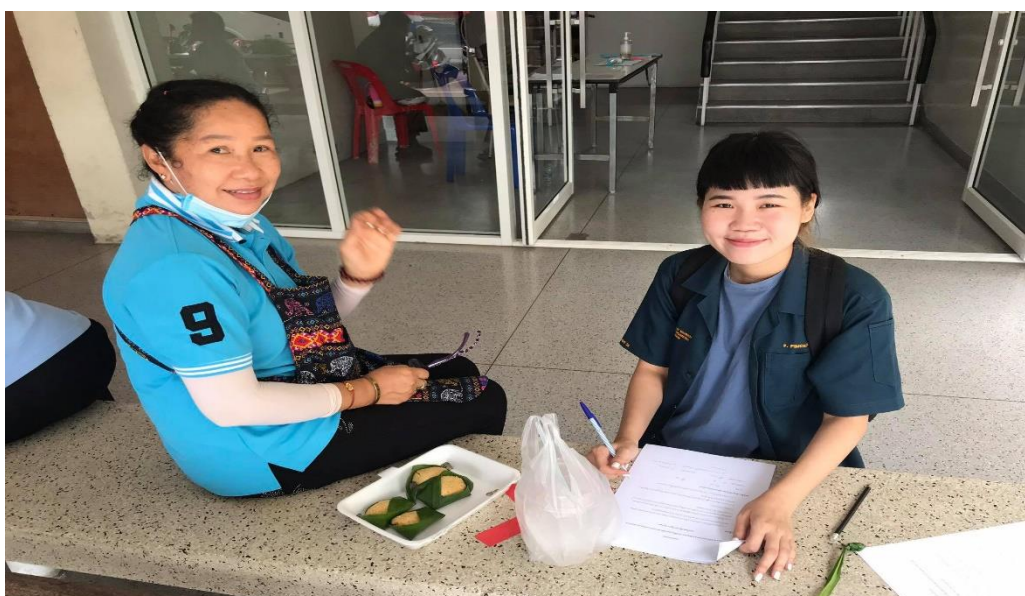
ภาพ จ-3 พนักงานรักษาความสะอาด ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาพ จ-4 พนักงานรักษาความสะอาด ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาพ จ-5 พนักงานรักษาความสะอาด ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาพ จ-6 พนักงานรักษาความสะอาด ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม